

**Západočeská univerzita v Plzni
FAKULTA PRÁVNICKÁ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Střet zájmů

Svatava Hlaváčková

Plzeň, březen 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem „Střet zájmů“ zpracovala samostatně a použila jsem pouze níže uvedené prameny a literaturu.

.....

Svatava Hlaváčková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat JUDr. Tomáši Ficnerovi, Ph.D. za jeho vstřícný přístup a cenné rady poskytované v průběhu zpracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	8
1. Pojem a význam	9
2. Pozitivně právní úprava, srovnání s předcházející úpravou.....	10
2.1 Smluvní či zákonné zastoupení.....	11
2.2 Možnost aplikace § 437 občanského zákoníku.....	12
2.3 Možnost aplikace § 440 občanského zákoníku.....	16
2.4 Úprava v zákoně o obchodních korporacích.....	17
2.5 Odpovědnost za škodu.....	18
2.6 Americká úprava	19
3. Informační povinnost.....	21
3.1 Informační povinnost podle § 54 zákona o obchodních korporacích.....	21
3.2 Obdobný vztah vztahu osoby blízké	27
3.3 Informační povinnost podle § 55 zákona o obchodních korporacích.....	28
3.4 Informační povinnost podle § 56 odst. 1 zákona o obchodních korporacích.....	30
3.5 Obecně k úpravě v zákoně o obchodních korporacích	31
3.6 Možnost zákazu uzavření smlouvy	32
3.7 Prokurista.....	33
4. Osoba blízká, ovlivnění, ovládání.....	35
4.1 Osoba blízká.....	35
4.2 Ovlivnění	39
4.3 Ovládání	42
5. Loajalita jako součást péče řádného hospodáře	45
5.1 Povinnost péče řádného hospodáře a její porušení	45
5.2 Diskvalifikace.....	48
5.3 Společnická žaloba	50
5.4 Americká úprava	51
6 Možnost pozastavení výkonu funkce členu orgánu.....	54
7 Smlouvy, na které se vztahuje úprava o střetu zájmů	57
8 Předpokládaný budoucí vývoj.....	58
Závěr	59
Resumé	62

Úvod

Téma střet zájmů jsem vybrala jako jednu z možností volby tématu mé diplomové práce už od doby, kdy jsem jeho úpravu poprvé nalistovala v zákonu o obchodních korporacích. Věděla jsem, že budu chtít zpracovat téma, které by bylo praktické pro co nejširší okruh lidí, což o tomto tématu jistě platí. V podstatě každý člověk, pokud mu v tom nebrání zákonné zákazy pro porušení povinnosti péče řádného hospodáře, se může dostat vlastní volbou do situace, kdy stane jako jednatel popřípadě jiný člen orgánu obchodní korporace, a možný střet zájmů by měl mít při svém postupu v této funkci neustále na paměti v rámci své povinnosti péče řádného hospodáře, jakožto dle mého názoru nejdůležitější povinnosti, se kterou se může v rámci výkonu funkce setkat, zároveň i proto, že se pomocí jejích jednotlivých složek může podle zákona exkullovat z určitých chyb nebo pouze situací, do kterých se může při výkonu funkce dostat každý.

Toto téma je jistě aktuální a aktuální bude vždy, nejen dokud budou obchodní korporace existovat a budou je spravovat lidé, ale bude vždy aktuální z hlediska jakéhokoli zastupování jakékoli osoby, ačkoliv tato práce se zaměřuje na střet zájmů v rámci spravování obchodních korporací členy jejích orgánů.

Střet zájmů je velmi komplexní téma, u kterého došlo v rámci rekonstrukce soukromého práva k mnoha významným změnám. Obchodní právo úzce souvisí a v mnoha směrech vychází z práva občanského, ze kterého v historii i vzešlo a rekonstruované soukromé právo má znovu větší tendenci tyto dvě odvětví práva na mnoha místech spojovat, přinejmenším do jednoho zákoníku, tedy zákoníku občanského, neboť zdaleka ne všechny oblasti obchodního práva jsou upraveny v ryze jeho zákonech, jakým je například zákon o obchodních korporacích. Proto jsem i já do své práce umístila k vysvětlení některé instituty práva občanského, které jsou ale novou úpravou změněny a které úzce souvisí s ustanoveními o střetu zájmů. Je tedy třeba je vysvětlit, aby bylo zřejmé, co je některými klíčovými termíny v rámci střetu zájmů myšleno.

Ačkoli některá místa nové úpravy reflektují slabá místa úpravy předešlé a jsou nově zákonem postaveny najisto i postupy a výklady, které byly donedávna pouze dovozovány ze soudní praxe, zároveň vkládáním nových myšlenek došlo k mnoha nejasným místům, kde se odborná veřejnost na jednoznačném výkladu neshodne, a bude třeba počkat buď na novelizace, nebo nové judikáty. Proto

na mnoha místech práce používám metody komparace myšlenek doktrinárního výkladu.

Do své práce jsem začlenila i krátké vhledy do práva amerického u institutů, které jsme do našeho právního řádu převzali z právní kultury angloamerické. Lze tedy z prozkoumání této úpravy lépe pochopit, jak fungují a jaký mají účel v zemi, kde fungují mnohem delší dobu než v úpravě českého práva.

Cílem této práce je osvětlit danou problematiku v souvislostech s přihlédnutím k možným názorovým proudům výkladu některých sporných míst právní úpravy.

1. Pojem a význam

Úprava střetu zájmů a jí odpovídající notifikační povinnost v rámci zákona o obchodních korporacích jsou součástí povinnosti péče řádného hospodáře s důrazem na povinnost loajality.

Zatímco obecná regulace v občanském zákoníku předpokládá, že střet zájmů je nežádoucím stavem, zákon o obchodních korporacích připouští, že v takové v situaci dokonce lze v obchodní korporaci vykonávat funkci člena orgánu a činit za obchodní korporaci právní jednání.¹ Podmínkou je informační povinnost, která učiní takový stav transparentním pro příslušné orgány s pravomocí učinit v případě neblahého vlivu na společnost preventivní kroky a dává tak možnost vyhnout se způsobení újmy společnosti, umožňuje čerpat zisk z jednání, které j pro obchodní korporaci i přes střet zájmů prospěšné a činí problém viditelným.

Tato úprava připouští jistou míru transparentního rizika a možnost exkulpace, stejně jako nově zavedené pravidlo podnikatelského úsudku², které umožňuje při obchodním vedení činit i rizikové operace s vidinou většího zisku, ale také riziku. Odpovědnost je tak dána za proces rozhodování, nikoliv za výsledek.

---

¹ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 274

² Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 274

2. Pozitivně právní úprava, srovnání s předcházející úpravou

Nová úprava navazuje na § 22 odst. 2 občanského zákoníku, který také zakazoval zastupování osobou v konfliktu zájmů. Do jaké míry toto ustanovení lze použít i na členy statutárního orgánu obchodní korporace vyjasnila až judikatura. Na rozdíl od úpravy nynější však statutární orgán nevystupoval jako zástupce obchodní korporace, ale „společnost jím jednala přímo“. I přes tento fakt byla používána analogie, aby mohl být zákaz aplikován. Přednost před tímto ustanovením měla zvláštní ustanovení obchodního práva. Tím mohla kolize pominout. Úprava obsažená v § 22 občanského zákoníku byla obecnou ke speciální úpravě v rámci zákoníku obchodního.³

Podle § 22 občanského zákoníku staré úpravy se nemusí střet zájmů týkat pouze „právního úkonu“, ale vztahuje se obecně na jakýkoli střet zájmů mezi zástupcem a zastoupeným. Podmínkou ale je, že „rozpor musí reálně existovat, nestačí jen pouhá možnost střetu zájmů“.⁴

Paragraf 196a obchodního zákoníku dával „základ řešení zájmových kolizí (tzv. vnitřního obchodování)“ pro akciovou společnost a prostřednictvím § 135 odst. 2 obchodního zákoníku i pro společnost s ručením omezeným. Stejně jako dnes §54 až §56 zákona o obchodních korporacích, nabízelo toto ustanovení určitou záruku „platnosti a účinnosti uzavřené smlouvy“.⁵

Po rekodifikaci právní úprava nenavazuje na úpravu v § 757 obchodního zákoníku, který „odpovědnost za škodu, způsobenou porušením povinností podle obchodního zákoníku, podřizoval ze zákona regulaci smluvní odpovědnosti“, tím již ovšem nebylo potřeba zkoumat příčinu.⁶

---

³ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 23

⁴ M. Kindl in FIALA, Josef. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-395-9. S. 146

⁵ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 23, 24

⁶ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 272, 273

2.1 Smluvní či zákonné zastoupení

V nové úpravě není jisté, zda se bude výkon funkce člena statutárního orgánu řídit ustanoveními o smluvním nebo zákonném zastoupení. B. Havel je přesvědčen, že jde o zastoupení zákonné, neboť vztah mezi obchodní korporací a členem orgánu není vztahem smluvním, ačkoli uznává, že vzniká dobrovolnou dohodou. Úprava příkazu se zde aplikuje pouze přiměřeně. Jako velmi pádný argument shledávám analogii, že „zaměstnanec, jemuž je dáno zástupčí oprávnění podle § 166 občanského zákoníku, je zástupcem zákonným, byť i on se do své pozice dostává svobodně smluvně. Oproti tomu K. Svoboda „jednání právnické osoby považuje za specifickou formu přímého zastoupení na pomezí mezi zákonným a smluvním zastoupením“.⁷

J. Dědič „uznává částečně smíšenou povahu zastoupení, ale současně uvádí, že se nepoužijí ustanovení o smluvním zastoupení“. Lze tedy dovodit předpoklad, že se přiklání spíše k názoru povahy zákonného zastoupení.⁸ On sám ovšem uvádí, že o zákonné zastoupení ve smyslu § 457 a násl. občanského zákoníku nejde a označuje ho za zastoupení na základě zákona. Konstatuje, že má rysy nejen zastoupení zákonného, ale i smluvního, pokud jde o právní důvod vzniku, který by se neobešel „bez vůle dané osoby stát se členem orgánu. Má za to, že „zastoupení právnické osoby členem statutárního orgánu není ani zastoupením smluvním, ani zastoupením zákonným, ale zvláštním druhem zastoupení na základě zákona a že se na ně aplikují pouze obecná ustanovení o zastoupení a zvláštní úprava zastoupení členy statutárního orgánu v § 164 a 165 občanského zákoníku“, přičemž „ve vztahu k obchodním korporacím pak jen v tom rozsahu, v jakém není tato úprava vyloučena zákonem o obchodních korporacích“.⁹ B. Havel je však proti smíšenému pojetí zastoupení. Argumentuje tím, že by pak vyvstala otázka, zda by při porušení fiduciárních povinností byla porušena smlouva podle § 2913 občanského zákoníku nebo zákon v režimu § 2910, resp. § 2912 občanského zákoníku.¹⁰ Jak zastánci smluvního, tak zákonného zastoupení mají za to, že se aplikují všeobecná ustanovení

⁷ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273

⁸ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273

⁹ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 525

¹⁰ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273

o zastoupení „s tím, že lex specialis stanoví zejména § 161 a násl. občanského zákoníku a zákon o obchodních korporacích“.¹¹

2.2 Možnost aplikace § 437 občanského zákoníku

Střet zájmů a jemu odpovídající informační povinnost je součástí povinnosti péče řádného hospodáře obsaženém v § 159 občanského zákoníku. Názory, v jakém poměru je § 437 občanského zákoníku k úpravě v zákonu o obchodních korporacích, se liší. Paragraf 437 odst. 1 občanského zákoníku stanoví, že se vylučuje možnost zastoupení ve střetu zájmů. Jako výjimku zde uvádí případ smluvního zastoupení, pokud o střetu zájmů zastoupený věděl nebo musel vědět.¹² Dřívější úprava v § 22 odst. 1 občanského zákoníku takovou možnost exkulpace neobsahovala.¹³ Paragraf 437 odst. 2 občanského zákoníku obsahuje vyvratitelnou domněnku o přítomnosti střetu zájmů v případě zastoupení dvou stran proti sobě stojících stejnou osobou, nebo pokud touto jednou stranou je zástupce sám.¹⁴ Prokázání opaku však bude jen velmi obtížné.¹⁵

B. Havel usuzuje, že úprava střetu zájmů obsažená v § 437 odst. 1 občanského zákoníku není použitelná na členy orgánů obchodních korporací pro rozpor v „podstatě zastoupení obchodní korporace a v jeho následcích“, které „zákon o obchodních korporacích specificky řeší“. Jako spornou označuje otázku, zda podle zákona o obchodních korporacích nelze použít na obchodní korporace ani ustanovení § 437 odst. 2 občanského zákoníku. B. Havel zastává názor, že se nepoužije ani toto ustanovení, protože „úprava střetu zájmů mezi zástupcem podnikatele při provozu obchodního závodu, resp. při výkonu funkce člena orgánu obchodní korporace, je vůči § 437 odst. 2 občanského zákoníku lex specialis, a tedy se použije § 432 odst. 2 občanského zákoníku a § 54 a násl. zákona o obchodních korporacích“. Argumentuje tím, že vzhledem k tomu, že se nepoužije § 437 odst. 1 občanského zákoníku, protože na rozdíl od znění tohoto ustanovení je konflikt zájmů v zákoně o obchodních korporacích připuštěn,

¹¹ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273

¹² § 437 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

¹³ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 524

¹⁴ § 437 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

¹⁵ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 524

je logické, že nebude aplikována ani zákonná sankce, která na toto ustanovení navazuje v § 437 odst. 2 občanského zákoníku. Zároveň použití této sankce není ani třeba, neboť zákon o obchodních korporacích a občanský zákoník již poskytuje možnost viníka postihnout v rámci porušení péče řádného hospodáře. Zároveň možnost zakázat uzavření smlouvy podle § 56 odst. 2 zákona o obchodních korporacích shledává vnitřním omezením jednatelského oprávnění, nikoliv zákonným, neboť zákon zde poskytuje pouze kompetenci k takovému kroku. Z toho vyplývá použití § 47 resp. §49 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Dále uvádí, že „nepoctivost, člena orgánu, který pravidla pro konflikt zájmů poruší, a třetí osoby“ je podle jeho názoru „řešitelná postupem podle § 6 občanského zákoníku, resp. § 580 a 586 občanského zákoníku (extrémně také § 588 občanského zákoníku)“, tedy zásadou, že nikdo nesmí mít prospěch ze svého nepoctivého či protiprávního jednání a relativní či absolutní neplatnosti právního jednání. Naopak se nepoužije § 460 občanského zákoníku.¹⁶

J. Dědič se domnívá, že ustanovení § 437 občanského zákoníku bude aplikovatelné i na střet zájmů, který je upraven v zákonu o obchodních korporacích. Má za to, že působnost § 437 občanského zákoníku je širší než vymezené dvě situace. Podle něj se aplikuje vždy, když „zástupce má zájem i jen zčásti na tom, aby záležitost nebyla vyřešena v nejlepším zájmu zastoupeného“. Dovojuje tak ze skutečnosti, že úprava obsažená v zákoně o obchodních korporacích rozlišuje střet zájmů na obecný, obsažený v § 54, a vztahující se ke konkrétnímu právnímu jednání v § 55 a §56.¹⁷ J. Dědič sám konstatuje, že by se nejspíš na zastupování obchodní korporace nepoužila výjimka obsažená v § 437 odst. 1 občanského zákoníku, která umožňuje zastupování i v konfliktu zájmů, pokud se jedná o smluvní zastoupení, u kterého zastoupení střetu zájmů věděl nebo musel vědět. To odůvodňuje faktem, že podle něj nejde o typické smluvní zastoupení, a také ze znění § 165 odst. 2 občanského zákoníku, který stanoví, že pokud nemůže právnickou osobu zastupovat ani jeden ze členů jejího statutárního orgánu, přičemž jeden z důvodu konfliktu zájmů, jmenuje jí soud opatrovníka i bez návrhu. V tomto ustanovení není nic o vědomosti či nevědomosti o tomto konfliktu zájmů. Pouze konstatuje, že se tak děje, pokud

---

¹⁶ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 274, 275

¹⁷ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 524

konflikt zájmů existuje.¹⁸ Z toho dovozují, že J. Dědič nejspíš připouští aplikaci § 437 odst. 1 občanského zákoníku ovšem bez uvedené výjimky hlavně proto, aby mohl být použit odst. 2.

Ustanovení § 437 odst. 2 občanského zákoníku se použijí pouze na případy smluvního zastoupení, zatímco pro zákonné § 460 občanského zákoníku.¹⁹ Do rekonstrukce soukromého práva nebyly důsledky jednání zástupce ve střetu zájmů výslovně uvedeny. Existovala shoda o neplatnosti takového jednání.²⁰ Podle § 437 odst. 2 občanského zákoníku je dán konflikt zájmů, pokud v něm zástupce jednal a „současně o tom třetí osoba věděla nebo musela vědět“. Pokud se toho zastoupený dovolá, pak se K. Svoboda a J. Dědič domnívají, že následkem bude relativní neplatnost. J. Dědič připouští i možnost aplikace § 440 občanského zákoníku,²¹ který stanoví, že „překročil-li zástupce zástupčí oprávnění, zavazuje právní jednání zastoupeného, pokud překročení schválí bez zbytečného odkladu“. V opačném případě je z jednání zástupce vázán sám.²²

J. Dědič uvádí, že existují dva základní názory na problematiku důsledků jednání zástupce v konfliktu zájmů, které se liší podle toho, zda jde o smluvní nebo zákonné zastoupení. Pokud by šlo o zastoupení smluvní, bylo by možné namítat relativní neplatnost. Naproti tomu u zákonného zastoupení by se jednalo o právní jednání zdánlivé. Je ovšem možné, že § 437 odst. 2 občanského zákoníku „představuje zvláštní úpravu ve vztahu k § 440 občanského zákoníku“. Určovat osobu, která k zastupování není oprávněna, by v tomto případě mohla situace, kdy „zástupce je v nedovoleném konfliktu zájmů“. Důsledkem by byla nezávažnost takového jednání pro zastoupeného, pokud o něm „třetí osoba věděla nebo musela vědět“ a pokud by nebylo dodatečně schváleno. Zde by mohla být uplatněna námitka proti třetí osobě i proti zástupci, že právní jednání zastoupeného nezavazuje.²³

---

¹⁸ *Dědič, J.* Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 525

¹⁹ *Havel, B.* Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273, 274

²⁰ *Dědič, J.* Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 525

²¹ *Havel, B.* Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273, 274

²² § 440 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

²³ *Dědič, J.* Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 525

Dále J. Dědič uvádí, že „aplikaci § 440 občanského zákoníku do značné míry brání dikce § 437 občanského zákoníku“. Zatímco § 440 následek aktivuje automaticky a naopak stanoví situaci, kdy může dojít k exkulpaci, § 437 vyžaduje aktivní námitku. Z toho tedy J. Dědič vyvozuje, že se nejspíš aplikuje pouze § 437 občanského zákoníku a bude se moct vznášet pouze námitka relativní neplatnosti.²⁴

J. Dědič má za to, že se § 437 občanského zákoníku použije na zastoupení obchodní korporace členem statutárního orgánu, pokud tento poruší notifikační povinnost podle § 54 a násl. Obchodní korporace tedy bude moci namítat, že jí takové právní jednání nezavazuje podle § 437 odst. 2 občanského zákoníku. Stejně se bude postupovat i v případě takového jednání prokuristy. Druhou otázkou je možnost použití § 48 zákona o obchodních korporacích v případě, kdy člen orgánu obchodní korporace uzavře smlouvu i přes zákaz, který byl udělen v souladu s § 56 odst. 2 zákona o obchodních korporacích. V takové aplikaci brání skutečnost, že § 48 je určen pro případ, kdy nejvyšší orgán neudělí souhlas k právnímu jednání, ke kterému ze zákona souhlas musí být udělen. To v tomto případě neplatí. Zde se nejedná o udělení souhlasu, ale o neudělení zákazu. Pokud je orgánu dána možnost se o tomto zákazu usnést, pak i v případě, že nijak nereaguje, lze v uzavření smlouvy pokračovat. Navíc zákaz neuděluje pouze nejvyšší orgán, ale tuto možnost má i orgán kontrolní. Zde se projeví i ustanovení § 47 zákona o obchodních korporacích, podle kterého nemohou být vůči třetím osobám omezení jednatelského oprávnění, která nevyplývají ze zákona, ale pouze z rozhodnutí orgánu obchodní korporace. Třetí strana je chráněná před možností neplatnosti takového jednání. Otázkou zůstává, zda nelze ustanovení § 47 zákona o obchodních korporacích prolomit argumentem, že třetí osoba o tomto zákazu věděla. Zde se ovšem jedná o „omezení plynoucí ze zákona“. Opačný výklad by navíc umožnil chránit nepoctivou třetí osobu, která „věděla nebo musela vědět, že člen statutárního orgánu obchodní korporace má zakázáno danou smlouvu uzavřít, a přesto s ním jedná“, což by bylo v rozporu s § 6 odst. 2 občanského zákoníku, který stanoví, že „nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu“. Z toho vyplývá, že § 437 odst. 2 občanského zákoníku se použije i na jednání člena statutárního orgánu ve střetu zájmů i přes zákaz,

---

²⁴ *Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. Právní rozhledy, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 525*

pokud by ovšem třetí osoba o zákazu věděla nebo musela vědět, ačkoli by se mohlo zdát, že tomu § 47 zákona o obchodních korporacích brání.²⁵

P. Čech zastává názor, že o aplikaci § 437 občanského zákoníku na zastupování obchodních korporací členy statutárního orgánu není pochyb a není zde ani potřeba analogie, jako tomu bylo dosud u použití § 22 odst. 2 občanského zákoníku staré úpravy. Obchodní korporace již nejedná přímo prostřednictvím člena svého statutárního orgánu. Ten nyní vystupuje pouze jako její zástupce podle § 164 odst. 1 občanského zákoníku. Při porušení dovozuje relativní neplatnost § 586 odst. 1 občanského zákoníku. Podmínkou bude nutnost dokázat, že o střetu zájmů třetí osoba věděla nebo musela vědět podle § 437 odst. 2 občanského zákoníku. V opačném případě bude upřednostněna ochrana třetích osob a obchodní korporace bude takovým jednáním vázána.²⁶

J. Lasák předpokládá, že samotný fakt porušení ustanovení o střetu zájmů není důvod k neplatnosti jednání, „ale dává možnost se konfliktu zájmů dovolat podle § 437 odst. 2 občanského zákoníku“ a tímto jednáním by nebyla obchodní korporace vázána.²⁷

2.3 Možnost aplikace § 440 občanského zákoníku

Paragraf 440 občanského zákoníku upravuje situaci, kdy zástupce „překročil zástupčí oprávnění“ nebo „za jiného právně jedná osoba, která k tomu není oprávněna. Tato situace nemusí nutně vést k negativním důsledkům, pokud takové jednání zastoupený dodatečně schválí. Musí tak být učiněno bez zbytečného odkladu.²⁸ Jedná se o objektivní lhůtu, která počíná běžet „od okamžiku uskutečnění právního jednání ze strany zákonného zástupce“. Pokud by se jednalo o zastoupení smluvní, pak musí zastoupený „bez zbytečného odkladu poté, co se o překročení dozví“ oznámit osobě, se kterou zástupce jednal, že toto právní jednání neschvaluje. V opačném případě nastupuje fikce, že jednání schválil. Výjimkou je situace, kdy osoba, se kterou bylo jednáno „měla a mohla

---

²⁵ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 525, 526

²⁶ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 24

²⁷ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 274

²⁸ § 440 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

z okolností bez pochybností poznat, že zmocněnec zástupčí oprávnění zjevně překračuje“. Schválení jednání „zhojuje nedostatek zastoupení od počátku“. Zákon pro ně nestanoví žádnou formu. Může se tak stát i „faktickým konáním zastoupeného, tedy tím, že začne jednat, jako by jednání v zastoupení žádnou vadu nemělo.²⁹ Pokud ke schválení nedojde, bude z takového jednání zavázán ten, kdo jednal za jiného a osoba, s níž jednal, po něm může požadovat plnění nebo náhradu škody. Podmínkou je, že tato osoba musela být v dobré víře.³⁰ Lhůta pro volbu nároku začne běžet „ode dne, kdy bylo právo u nepravého zástupce uplatněno“ a činí tři roky.³¹

Pokud by platilo, že § 440 občanského zákoníku lze aplikovat i na zastoupení obchodní korporace členem jejího statutárního orgánu, pak je otázkou, kdo by za obchodní korporaci dodatečně schválil předvídané právní jednání? Pokud je obchodní korporace v podstatě „nesvéprávná“, pak se v důvodové zprávě uvádí, že právní jednání nebude schvalovat sama – to je logické – ale „její zákonný zástupce nebo opatrovník, popřípadě soud“³². Pokud by takové jednání mohli dodatečně schválit ostatní členové statutárního orgánu, pak by to s největší pravděpodobností znamenalo, že zastoupení obchodní korporace členy jejího statutárního orgánu je zastoupením zákonným.

2.4 Úprava v zákoně o obchodních korporacích

Úprava střetu zájmů v § 54 až § 57 zákona o obchodních korporacích slouží jako návod k postupu v případě hrozícího střetu zájmů, pokud se člen orgánu obchodní korporace chce vyhnout nepříznivým následkům předvídaným jak v již zmíněných ustanoveních, tak neplatnosti právního jednání podle občanského zákoníku § 437 odst. 1, pokud je jeho aplikace možná, případně § 580

---

²⁹ K. Svoboda in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S. 1050

³⁰ § 440 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

³¹ K. Svoboda in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S. 1051

³² K. Svoboda in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S. 1048

odst. 1 a § 586 odst. 1.³³ Střet zájmů podle zákona o obchodních korporacích je rozdělen na obecný obsažený v § 54 a vztahující se ke konkrétnímu právnímu jednání v § 55 a § 56.³⁴ Oproti úpravě v § 437 občanského zákoníku neobsahuje střet zájmů pouze pro zastupování, ale pro veškerý výkon funkce člena orgánu.³⁵

2.5 Odpovědnost za škodu

Nový občanský zákoník zakládá odpovědnost za řádné plnění povinností, nikoliv tedy za následek. Podle toho, zda lze považovat porušení povinností člena orgánu za porušení zákona nebo smlouvy, bude jejich odpovědnost za škodu odpovídat § 2910 nebo § 2913 občanského zákoníku. Zatímco z porušení zákona vyplývá odpovědnost subjektivní s domněnkou nedbalosti, z porušení smlouvy odpovědnost objektivní s možností liberace.³⁶ Vyvratitelná domněnka nedbalosti se uplatní „nejedná-li škůdce, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku důvodně očekávat“ nebo „dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti“. Možnost liberace může využít, pokud prokáže, že mu „ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli“. Nesmí se však jednat o překážku vzniklou ze škůdcových osobních poměrů nebo v době, kdy už byl s plněním v prodlení, či kterou byl povinen překonat.³⁷ Ačkoliv obecně umožňuje se práva na náhradu škody dopředu vzdát, ve vztahu k členům orgánů obchodních korporací jsou tyto možnosti značně omezené. Obecně se hradí pouze újma

---

³³ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 24

³⁴ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 524

³⁵ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 524

³⁶ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 8, 9

³⁷ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 86, 87

majetková, ale zákon může určit, že se hradí i újma nemajetková.³⁸ Nemajetková újma se hradí zadostiučiněním, v penězích pouze, pokud jiný způsob nedostačuje. Škoda majetková se sanuje primárně uvedením do předešlého stavu. Pokud to není možné nebo to tak chce poškozený, pak v penězích. Oba způsoby podle § 2951 občanského zákoníku.³⁹ B. Havel má za to, že „při smlouvě o výkonu funkce budou některá porušení chápána jako porušení zákona, některá jako porušení smlouvy“ a obdobně to bude i u porušení společenské smlouvy.⁴⁰

2.6 Americká úprava

Problematika střetu zájmů je ovlivněna angloamerickou úpravou. Místo zákazů používá preventivní prostředky.⁴¹ Předpokládá, že větších výsledků dosáhne tím, že stanoví členu orgánu povinnost informovat o možném střetu zájmů a tomu odpovídající povinnost dotčených orgánů s takovou informací naložit v nejlepším zájmu společnosti v rámci povinnosti péče řádného hospodáře s důrazem na povinnost loajality. Hlavním prostředkem je transparentnost, díky které lze překážku střetu zájmů snadno překonat, je-li to prospěšné pro společnost. Negativní důsledky přichází až s nedodržením zákazů, které mohou být příslušnými orgány vydány jako prevence zneužití postavení člena orgánu obchodní korporace ve svůj prospěch při porušení povinnosti loajality. Právě na loajalitu je v angloamerickém právu kladen velký důraz.

V Americkém právu lze rozdělit potenciální střet zájmů na čtyři druhy situací: sebeobchodování, platy výkonných pracovníků, „přivlastnění si majetku společnosti nebo akcionářů“ a „jednání společnosti vycházející ze smíšených motivů“.⁴² Pro zaměření této práce je zajímavá hlavně situace první.

Sebeobchodování může spočívat například v jednoduché kalkulaci, že pokud někdo fakticky, díky velkému podílu ve společnosti, ovládá dvě

---

³⁸ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 8, 9

³⁹ § 2951 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

⁴⁰ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 9

⁴¹ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 24

⁴² CLARK, Robert Charles. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. S. 193, 194

obchodní korporace, ze kterých jsou mu vypláceny dividendy, a v jedné má podíl větší a tudíž dostane větší podíl z každého dolaru, vyplatí se mu převést pomocí svého vlivu peníze z jedné společnosti do druhé. To se často stává zdánlivě legální cestou. Například pomocí prodeje předražené věci, přičemž předražení lze více či méně přesvědčivě zdůvodnit.⁴³

Do sebeobchodování patří „transakce mezi společnostmi a jejich řediteli nebo manažery, transakce mezi společnostmi a podnikatelským subjektem, ve kterém mají ředitelé nebo manažeři důležitý přímý nebo nepřímý finanční zájem, transakce mezi mateřskou společností a jí částečně vlastněnou dceřinou společností“ a „transakce mezi dvěma společnostmi se společnými nebo vzájemně propojenými řediteli nebo manažery“.⁴⁴

„Transakce společností, ve kterých vystupují ředitelé a manažeři“, jsou upraveny § 144 Zákona o obchodních společnostech Delaware. Samotný střet zájmů není důvodem pro zrušení transakce. Toto ustanovení uvádí možnosti, jak lze překlenout střet zájmů, aniž by tento vyvolával negativní důsledky. Stejně jako česká úprava upřednostňuje transparentnost před zákazy. Jednou z možností je informovat představenstvo nejen o existenci střetu zájmů, ale také podrobnostmi o jeho povaze a znění kontraktu, který by měl být uzavřen.⁴⁵ To je české úpravě podobné. V čem se ovšem liší je nutnost schválení právního jednání, které by mělo být učiněno ve střetu zájmů, „většinou nezainteresovaných ředitelů. V české úpravě není aktivního schválení třeba. Postačí, když dotyčné orgány nepodniknou kroky k jeho zastavení, jež jim dává zákon k dispozici.

Pokud by bylo schválení řediteli z nějakého důvodu nemožné, lze místo nich informovat akcionáře a nechat hlasovat je. Tato možnost není podmíněna nemožností informovat ředitele. Mezi těmito dvěma verzemi si lze vybrat, ale v praxi je informování ředitelů méně nákladné a méně riskantní, a proto je upřednostňováno.⁴⁶

Třetí možnost překonání překážky střetu zájmů je nejvíce abstraktní a nejvíce zneužitelná. Je zde pouze vyžadováno, aby byla transakce „pocitivá“.

---

⁴³ CLARK, Robert Charles. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. S. 194, 195

⁴⁴ CLARK, Robert Charles. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. S. 213, 214

⁴⁵ CLARK, Robert Charles. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. S. 222, 223

⁴⁶ CLARK, Robert Charles. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. S. 223, 224

Tím je myšleno „stanovit takové podmínky transakce, aby byly poctivé, tj. srovnatelné s podmínkami transakce s cizími subjekty“. Není podřízena žádné informační povinnosti. Je použitelná pro případy, kdy jsou všichni ředitelé zainteresováni a zároveň by bylo velmi obtížné získávat souhlas akcionářů nebo z nepozornosti byl konflikt zájmů přehlédnut a nebyl oznámen.⁴⁷ Tato varianta je poměrně riskantní, protože nelze s jistotou předpokládat, že bude poctivost obhájena. Na rozdíl od předchozích variant netvoří právní jistotu.

3. Informační povinnost

3.1 Informační povinnost podle § 54 zákona o obchodních korporacích

Na rozdíl od úpravy v § 437 občanského zákoníku se § 54 zákona o obchodních korporacích nevztahuje pouze na zastupování, ale na výkon funkce člena orgánu obecně, kromě případů obsažených v § 55 až § 57 zákona o obchodních korporacích. Tato informační povinnost se vztahuje na členy orgánu, popřípadě jejich zástupce, pokud je členem orgánu právnická osoba, osoby členovi orgánu blízké a osoby členem orgánu ovlivněné či ovládané.⁴⁸ Paragraf 437 občanského zákoníku „stojí na předpokladu, že zástupce a zastoupený mají vzájemný vztah, který je založen na stupňovité rovině důvěry, proto by mezi nimi konflikt neměl být dán“.⁴⁹

V jednání za společnost ve střetu zájmů se skrývá riziko možnosti porušení loajality a zneužití svého postavení ve svůj prospěch či prospěch blízké osoby. Pro transparentnost takové situace jsou ze zákona zavedeny informační mechanismy, které mohou mít za následek preventivní opatření.

---

⁴⁷ CLARK, Robert Charles. *Firemní právo*. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3. S. 224, 227

⁴⁸ *Dědič, J.* Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 526

⁴⁹ *Havel, B.* Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273

Není rozhodné, zda střet zájmů skutečně nastal, ale již pouhá možnost aktivuje informační povinnost. Zároveň její splnění neosvobozuje od povinnosti jednat „v obhajitelném zájmu. J. Lasák zastává názor, že zákonodárce termínem „v obhajitelném zájmu“ měl na mysli s nezbytnou loajalitou.⁵⁰ S tímto názorem se neztotožňuji. Ze slova „obhajitelném“ dle mého úsudku vyplývá, že měl zákonodárce v úmyslu dát členu orgánu prostor pro možnost „obhájit“ svůj postup bez ohledu na výsledek. V tomto smyslu dovozují, že je sice vázán povinností loajality, ale také se nachází v režimu podnikatelského úsudku.

Informační povinnost má každý člen orgánu obchodní korporace. Spornou může být otázka, zda tuto povinnost mají i členové nejvyššího orgánu. J. Lasák ve svém komentáři zastává názor, že tuto povinnost mají pouze členové volených orgánů v souvislosti s výkonem své funkce. Účelem úpravy o střetu zájmů považuje možnost kontroly osob, kterým je svěřena správa společnosti – profesionálního manažerského aparátu. Nejvyšší orgán orgánem voleným není a účastenství v něm je odvozeno pouze ze členství v obchodní korporaci. To dokládá také argumentem, že by takový výklad vedl k přetěžování Nejvyššího orgánu, neboť by zvláště u velkých akciových společnostech docházelo ke střetu zájmů velmi často. Jako další argument uvádí skutečnost, že zákon o obchodních korporacích ve svých ustanoveních používá pojmu členství pouze v souvislosti s členy voleného orgánu, nikoliv nejvyššího. Navíc je v zákoně uvedeno, že má ke střetu zájmů dojít při výkonu funkce a účast v nejvyšším orgánu jí není. S tímto výkladem by bylo nutností zároveň připustit aplikaci § 57 zákona o obchodních korporacích na úpravu o střetu zájmů, tedy vynětí smluv uzavíraných v rámci běžného obchodního styku. Jinak by byli akcionáři nuceni oznamovat obrovské množství smluv.⁵¹ Stejný názor zastává i P. Čech a J. Dědič.⁵²

Opačný názor zastává I. Štenglová, která se odvolává na znění § 70 zákona o obchodních korporacích. Výkonem funkce u členů valné hromady míní hlasování a výkon dalších práv společníka. Uvádí, že nebude možné informovat

---

⁵⁰ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 458, 465

⁵¹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 458, 459, 586, 587

⁵² Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 26 stejně Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 527

každého akcionáře zvlášť, a proto lze výkladem dospět k závěru, že bude potřeba informovat pouze valnou hromadu jako celek. K použitelnosti § 57 zákona o obchodních korporacích dovozuje nutnost osvětlení výkladem.⁵³ J. Dědič naproti tomu uvádí, že pokud by měl zákonodárce v úmyslu dovozovat informační povinnost pro nejvyšší orgán z § 70 zákona o obchodních korporacích, použil by spíše termín společníci, a nikoliv nejvyšší orgán. Dále dodává, že by takový výklad byl v praxi těžko aplikovatelný, protože střet zájmů z výkonu funkce by tak společníkovi nastal až při výkonu práv na valné hromadě nebo členské schůzi. Navíc se může hlasování odehrávat i mimo valnou hromadu a vystává zde otázka, jak by se v takovém případě při oznamování mělo postupovat.⁵⁴

Přikláním se spíše k názoru J. Lasáka, P. Čecha a J. Dědiče. Nedomnívám se, že by hlasování mělo být považováno za výkon funkce už kvůli tomu, že jejich účast v nejvyšším orgánu vzniká získáním podílu, nikoliv volbou pro jejich předpokládané schopnosti a zároveň proto postrádají povinnost péče řádného hospodáře a jsou vázáni pouze povinností loajality. Je sice pravdou, že podle mého názoru úprava střetu zájmů je jistou specifikací a konkretizací povinnosti loajality, je ale také součástí specifické části loajality, kterou musí disponovat pouze osoby, které vykonávají funkci, což je přímo uvedeno v ustanovení o střetu zájmů, a to zde dle mého názoru neplatí. Pokud někdo vykonává funkci, měl by dle mého mínění být vázán kvalifikovanou péčí přesahující pouhou loajalitu. Výkonem funkce by měla být správa společnosti prostřednictvím volených orgánů.

Dalším sporným místem je, zda pokud jednatelé netvoří kolektivní orgán, je povinen jednatel při střetu zájmů informovat ostatní jednatele. J. Lasák uvádí, že čistě podle jazykového výkladu by tuto povinnost neměl. Skutečnost, zda jednatelé tvoří kolektivní orgán, nemůže být rozhodná pro založení notifikační povinnosti. Ta slouží v tomto případě k poskytnutí potřebných informací, aby mohli jednatelé činit další kroky s ohledem na povinnost péče řádného

---

⁵³ I. Štenglová a P. Šuk in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 144, 166

⁵⁴ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 527, 528

hospodáře.⁵⁵ Také J. Dědič se přiklání k názoru, že zde povinnost informovat ostatní jednatele existuje.⁵⁶

Vůbec infomační povinnost nevznikne podle J. Lasáka jednatelem, který je zcela sám jednatelem i společníkem a zároveň nemá zřízen kontrolní orgán, na který se jinak tato povinnost vztahuje.⁵⁷ I Štenglová připouští i závěr, že by v takovém případě mohlo být zřízení kontrolního orgánu povinné. Přiklání se ale k závěru, že nikoliv, protože zákon to nikde neuvádí.⁵⁸ Pokud by nastala situace, kdy by byli všichni členové statutárního orgánu v konfliktu zájmů, je to důvod pro jmenování opatrovníka soudem.⁵⁹

S největší pravděpodobností se nebude možné vyvinut pouhým tvrzením, že o střetu zájmů dotyčný nevěděl, ale bude potřeba vytvořit takový informační systém, aby odpovědné osoby vždy získaly potřebné informace pro účely správy obchodní korporace, protože obstarávání potřebných informací o společnosti patří do povinnosti péče řádného hospodáře.⁶⁰ Notifikační povinnost „platí obdobně pro možný střet zájmů osob členovi orgánu obchodní korporace blízkých nebo osob jím ovlivněných nebo ovládaných“.⁶¹

Infomační povinnost ve vztahu k členům vlastního orgánu je možné plnit „ústně nebo písemně, popřípadě přímo na zasedání příslušného orgánu“. J. Lasák i J. Dědič mají za to, že to lze i na zasedání orgánu. Dále dovozují, že je nesmyslné vyžadovat, aby dotyčný musel informovat dodatečně i nepřítomné členy.⁶² J. Lasák stanoví, že to je možné pouze, pokud tak není vyžadováno

---

⁵⁵ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 460

⁵⁶ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 528

⁵⁷ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 460

⁵⁸ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 144

⁵⁹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 460

⁶⁰ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 144

⁶¹ § 54 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

⁶² J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 461 stejně Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o

v případě informační povinnosti u uzavírání smluv ve střetu zájmů.⁶³ J. Dědičova podmínka spočívá v tom, že by měl být pořízen zápis o splnění informační povinnosti dostupný všem členům orgánu. Navíc uvádí, že pokud je v § 55 odst. 1 zákona o obchodních korporacích výslovně uvedeno, že stačí informovat orgán, nikoliv členy, mělo by to být obdobné i v případě § 54 zákona o obchodních korporacích.⁶⁴

Pokud se jedná o plnění informační povinnosti vůči kontrolnímu orgánu, jsou zde dvě možnosti. Buď lze kontaktovat osobu, která má na starosti svolání zasedání kontrolního orgánu se žádostí o projednání konfliktu zájmů, nebo je možné poslat kontrolnímu orgánu žádost poštou na adresu sídla obchodní korporace.⁶⁵

Podle J. Lasáka nebude povinnost informovat kontrolní orgán, pokud se bude jednat o člena kontrolního orgánu, vznikat dvakrát. Výjimkou budou členové výboru pro audit. Zde vzniká povinnost vůči svému orgánu i orgánu kontrolnímu.⁶⁶ Může být sporné, zda to platí i obráceně. Zda mají kontrolní orgány obecně povinnost plnit informační povinnost mezi sebou. J. Dědič si myslí, že nikoliv, protože jinak by bylo možno dovodit nutnost plnit informační povinnost oběma kontrolním orgánům i ze strany jiných orgánů obchodní korporace a také možnost výboru pro audit vydat rozhodnutí o pozastavení výkonu funkce, což se „neslučuje s jeho působností s úlohou“.⁶⁷

Podle J. Lasáka a J. Dědiče nemusí členové kontrolního orgánu informovat i nejvyšší orgán.⁶⁸ I. Štenglová a P. Čech zastávají opačný názor.⁶⁹ J. Dědič

---

obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 528

⁶³ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 461

⁶⁴ *Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 528

⁶⁵ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 461

⁶⁶ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 461

⁶⁷ *Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 529

⁶⁸ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 461 stejně *Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 529

argumentuje tím, že povinnost informovat nejvyšší orgán existuje ze zákona pouze, není-li zřízen kontrolní orgán. Dle jeho názoru se bude postupovat stejně, i pokud bude kontrolní orgán jednočlenný a člen kontrolního orgánu by neměl komu informační povinnost plnit.⁷⁰ Osobně se přikláním spíše k názoru J. Lasáka a J. Dědiče. Vzhledem k tomu, že pozastavit výkon funkce je schopen i kontrolní orgán, pokud bude informován, nevidím důvod pro nutnost informovat i nejvyšší orgán. Svolávání zasedání nejvyššího orgánu může být pro některé obchodní korporace pro četnost jeho členů nelehký, zdoluhavý a mnohdy finančně náročný úkol a proto by to v některých případech vedlo k značným časovým prodlevám a zbytečnému zatěžování nejvyššího orgánu.

Informační povinnost také nevzniká, pokud není žádný kontrolní orgán založen. U osobních společností povinnost zakládat kontrolní orgán není a může se tedy stát, že nebude střet zájmů komu ohlásit.⁷¹ Jeho založení ale lze doporučit právě pro případ oznamování střetu zájmů. Plnění informační povinnosti kontrolnímu orgánu je většinou mnohem levnější a rychlejší variantou, než tak činit orgánu nejvyššímu.⁷²

U osobních společností je stanovena povinnost informovat ostatní společníky. U kapitálových společností nemusí mít dotyčný schopnost svolat nejvyšší orgán sám, a proto musí kontaktovat svolavatele a požádat ho o zařazení informace o střetu zájmů „na program jednání následující valné hromady“.⁷³

Pokud je informační povinnost plněna nejvyššímu orgánu, je člen orgánu ve střetu zájmů ze zákona zbaven informační povinnosti k ostatním orgánům. Je zde možnost volby mezi informační povinností k ostatním členům orgánu,

---

⁶⁹ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 144 stejně Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 24

⁷⁰ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 529

⁷¹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 461

⁷² Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 25

⁷³ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 462

jehož je dotyčný členem a zároveň kontrolnímu orgánu, je-li zřízen nebo pouze nejvyššímu orgánu.⁷⁴

Podle § 76 odst. 1 zákona o obchodních korporacích je člen orgánu povinen oznamovat „všechny případy, kdy je jeho jednání ovlivněno chováním vlivné nebo ovládající osoby“.⁷⁵

3.2 Obdobný vztah vztahu osoby blízké

Paragraf 22 odst. 2 občanského zákoníku uvádí, že „stanoví-li zákon k ochraně třetích osob zvláštní podmínky nebo omezení pro převody majetku, pro jeho zatížení nebo přenechání k užití jinému mezi osobami blízkými, platí tyto podmínky a omezení i pro obdobná právní jednání mezi právnickou osobou a členem jejího statutárního orgánu nebo tím, kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti“.⁷⁶

Je sporné, zda by informační povinnost měl i člen orgánu, pokud by se obchodní korporace dostala do střetu zájmů s jinou právnickou osobou, ve které by tento člen také vykonával funkci člena orgánu nebo by tuto právnickou osobu podstatně ovlivňoval. Argument proti informační povinnosti v takovém případě je, že „musí jít o podmínky a omezení, jež platí pro vztahy mezi osobami blízkými“, což situace upravená v § 54 zákona o obchodních korporacích není. J. Dědič má za to, že zde lze dovodit střet zájmů člena orgánu mezi zájmy v jedné právnické osobě a zájmy ve druhé, a proto bude povinen plnit informační povinnost bez ohledu na znění § 22 odst. 2 občanského zákoníku.⁷⁷ S tím plně souhlasím.

---

⁷⁴ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 464

⁷⁵ § 76 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

⁷⁶ § 22 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

⁷⁷ *Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. Právní rozhledy, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 527*

3.3 Informační povinnost podle § 55 zákona o obchodních korporacích

Na rozdíl od úpravy podle § 54 zákona o obchodních korporacích, kde je povinnost založena už pouhou hrozbou střetu zájmů, ke kterému nemusí dojít, zde se tak děje v okamžiku, kdy člen orgánu „pojme úmysl uzavřít s obchodní korporací smlouvu“. Tímto momentem není myšlena jakákoli chvíle, kdy tuto osobu pouze napadne smlouvu uzavřít. Informační povinnost vznikne až „ve chvíli, kdy tento úmysl bude určitým způsobem projeven ve vnějším světě“. Uzavření smlouvy se tedy musí zdát přinejmenším pravděpodobné a nebrání jí žádná překážka.⁷⁸

Informační povinnost má každý člen orgánu obchodní korporace. Stejně jako u informační povinnosti podle § 54 zákona o obchodních korporacích, je i zde názorový rozpor, zda tuto povinnost mají i členové nejvyššího orgánu.⁷⁹ Argumentace v této věci je stejná.

Orgán, kterého je dotýčný členem lze informovat ústně, písemně nebo přímo na zasedání orgánu. Stejně jako v úpravě podle § 64 zákona o obchodních korporacích, týká se povinnost informovat ostatní členy orgánu i jednatele, kteří spolu tvoří kolektivní orgán, a nevznikne jedinému společníku a jednatele, pokud nemá společnost s ručením omezeným zřízenou dozorčí radu.⁸⁰

Obdobně § 54 zákona o obchodních korporacích musí členové kontrolního orgánu informovat tento orgán pouze jednou, jak vyplývá z logiky, že není potřeba informovat tentýž orgán dvakrát. Znovu se tato výjimka nevztahuje na členy výboru pro audit. I zde je s největší pravděpodobností potřeba obrátit se na osobu oprávněnou svolat zasedání kontrolního orgánu se žádostí o projednání střetu zájmů nebo poslat tuto žádost přímo kontrolnímu orgánu do sídla obchodní korporace.⁸¹

---

⁷⁸ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 469

⁷⁹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 469

⁸⁰ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 470

⁸¹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 470

I zde je povinnost informovat nejvyšší orgán, pokud nebyl zřízen orgán kontrolní.⁸² I zde zůstává otázkou, zda je člen kontrolního orgánu povinen informovat nejvyšší orgán kromě orgánu, jehož je členem. Znovu se domnívám, že nikoliv. Pro tento názor svědčí v tomto případě navíc fakt, že kontrolní orgán je stejně povinen podat nejvyššímu orgánu zprávu, kde uvede informace, které se dozvěděl, a zda smlouvu uzavřít zakázal.⁸³ J. Lasák se domnívá, že není nutné, aby kontrolní orgán svolával valnou hromadu kapitálové společnosti, pokud není důvod pro projednání zprávy bezodkladně. Postačí, když pouze požádá svolavatele, aby zprávu zařadil do programu jednání příští valné hromady.⁸⁴ Pokud člen orgánu informuje jak kontrolní, tak i nejvyšší orgán, kontrolnímu orgánu tato povinnost odpadá.⁸⁵

U osobních společností je povinnost informovat ostatní společníky. Nemusí tak být nutně písemnou formou. Může se tak stát na setkání společníků nebo telefonicky. U kapitálových postačí, když informuje svolavatele zasedání nejvyššího orgánu s žádostí o zařazení oznámení o střetu zájmů „na program jednání nejbližší valné hromady“.⁸⁶

I zde se lze informováním nejvyššího orgánu zprostit notifikační povinnosti vůči orgánu, jehož je členem, a kontrolnímu orgánu.⁸⁷

Současně s oznámením o střetu zájmů je zároveň třeba uvést „podmínky, za kterých má být předmětná smlouva uzavřena“ nebo materiální podmínky, které „jsou objektivně významné z hlediska informovaného posouzení, zda je uzavření dané smlouvy v zájmu společnosti“.⁸⁸

---

⁸² J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 470

⁸³ § 55 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

⁸⁴ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 474

⁸⁵ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 147

⁸⁶ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 470, 471

⁸⁷ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 474

⁸⁸ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 471

S největší pravděpodobností nebude rozhodné, kdo o uzavírání smlouvy přímo jednal. Bylo by pak velmi jednoduché toto ustanovení obejít tím, že by byla pověřena jednáním osoba podřízená nebo smluvní zástupce. To bude platit i pro osobu „blízkou členovi jejího orgánu nebo tímto členem ovlivněnou či ovládanou“, která bude uzavírat smlouvu s obchodní korporací. I zde bude nepodstatné, kdo reálně jednal.⁸⁹

Výše uvedená pravidla „platí obdobně pro smlouvy mezi obchodní korporací a osobou členovi jejího orgánu blízkou nebo osobami jím ovlivněnými nebo ovládanými“.⁹⁰

3.4 Informační povinnost podle § 56 odst. 1 zákona o obchodních korporacích

Paragraf 56 odst. 2. zákona o obchodních korporacích se týká střetu zájmů v případě zajištění nebo utvrzení dluhu osob uvedených v § 55 odst. 1 zákona o obchodních korporacích obchodní korporací, případně pokud by se měla stát jejich spoludlužníkem.⁹¹ Informační povinnost plní každý člen orgánu vůči orgánu, jehož je povinný členem a kontrolnímu orgánu, pokud je zřízen, jinak orgánu nejvyššímu. Lze se zprostit informační povinnosti vůči ostatním orgánům, pokud je informován pouze nejvyšší orgán. To neplatí v případě jediného společníka, který působí jako nejvyšší orgán. Vždy je třeba uvést podmínky, za kterých má být dluh zajištěn či utvrzen.⁹²

Otázka, zda jsou informační povinnosti vázání i členové nejvyššího orgánu, je stejná jako u předešlých informačních povinností, stejně tak i argumenty. Příkláním se tedy k závěru, že nikoliv.

Zajištěním dluhu či utvrzením dluhu budou nejen instituty pojmenované v zákoně, ale také ty, které splňují kritéria materiálně. „Testem pro určení, zda se v konkrétním případě jedná o zajištění, resp. utvrzení dluhu, je skutečnost, zda

---

⁸⁹ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 25

⁹⁰ § 55 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

⁹¹ § 56 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

⁹² J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 475

v případě, že osoba uvedená v § 55 odst. 1 nesplní svůj dluh, se tato skutečnost promítá nebo může negativně promítnout (postačí možnost) do majetkové sféry obchodní korporace v podobě snížení jejího majetku, případně vzniku jejího dluhu“.⁹³

Utvrzením dluhu pro účely tohoto ustanovení nemůže být ani smluvní pokuta, ani uznání dluhu. Obojí je totiž utvrzení svého vlastního dluhu vůči třetí osobě. Těžko by tedy mohla obchodní korporace utvrzovat cizí dluh vůči třetí osobě. Jediným rozumným vysvětlením se zdá utvrzení dluhu, který vznikne ze zajištění dluhu osob uvedených v § 55 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, obchodní korporací vůči třetí osobě. Zde je nutné postupovat podle § 56 ve spojení s § 55 zákona o obchodních korporacích, stejně jako v situaci, kdy se má obchodní korporace stát spoludlužníkem či dokonce dlužníkem z dluhů osob podle § 55 odst. 1 zákona o obchodních korporacích.⁹⁴

Není jisté, zda by se notifikační povinnost vztahovala i na změnu zajištění či utvrzení dluhů. J. Lasák zastává názor, že tomu tak bude v případě dodatečného zajištění za předpokladu, že toto dodatečné zajištění nebylo předvídáno už při splnění informační povinnosti pro první zajištění. To nebude platit, pokud by se dodatečné zajištění zásadně lišilo od původních předpokladů. Z toho je zjevné, že tím spíše bude potřeba splnění nové informační povinnosti v případě dalšího zajištění nebo utvrzení dluhu. Obdobně pokud se budou měnit podmínky nynějšího zajištění v neprospěch obchodní korporace. Naopak v případě změny ve prospěch nebude postup podle § 56 ve spojení a § 55 zákona o obchodních korporacích třeba.⁹⁵

3.5 Obecně k úpravě v zákoně o obchodních korporacích

Aby byla informační povinnost splněna a bylo možné uskutečnit právní jednání, kterým brání situace střetu zájmů, není potřeba žádného schválení, ale

---

⁹³ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 476

⁹⁴ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 476

⁹⁵ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 477

musí být dána reálná příležitost k tomu, aby se orgán mohl sejít a hlasovat o případných důsledcích, které by z této situace mohl vyvodit. Pokud bude střet zájmů oznámen pouze valné hromadě, bude potřeba počkat na její svolání nebo předložit otázku k rozhodnutí per rollam. Musí být umožněno nejen oznámení projednat, ale na pořad jednání musí být zařazena i možnost hlasování o pozastavení výkonu funkce či zákazu uzavření smlouvy.⁹⁶

V případě, že by mohl orgán přijmout patřičná opatření i bez splnění informační povinnosti vůči němu, pokud se o střetu zájmů dozví jiným způsobem, a byla-li by pravdivá úvaha, že nejvyšší orgán může změnit dopad rozhodnutí orgánu kontrolního, může vyvstat otázka, zda bude nutné svolat vždy nejvyšší orgán, aby měl možnost se ke střetu zájmů vyjádřit. Dle mého úsudku by to mnohdy mohlo vést k velkým prodlevám a společnost by tak mohla nejednáním přijít i o zisk, který by z takového jednání mohl plynout. U velkých společností by bylo velmi nákladné a v praxi obtížně realizovatelné svolávat nejvyšší orgán příliš často. Pro tento závěr svědčí také fakt, že zákonodárce dává v tomto ohledu stejné pravomoci jak nejvyššímu, tak kontrolnímu orgánu, jehož členové jsou vázáni povinností péče řádného hospodáře a mohli by být odpovědni za případnou újmu způsobenou jejich neaktivitou. Takový závěr je tedy dle mého názoru absurdní.

Dokázat, že rozhodnutí o zákazu nějakého jednání nebylo přijato, bude obtížnější než dokázat, že bylo jednání schváleno. Lze to předložením dokladu o tom, že byl orgán svolán a nebylo přijato žádné rozhodnutí o pozastavení výkonu funkce či zákazu jednání. Proto bude v praxi jednání ve střetu zájmů s největší pravděpodobností schvalováno, ačkoli taková povinnost ze zákona neplyne. Akciová společnost musí tuto působnost uvést ve svých stanovách. Její valná hromada si nemůže pro sebe vyhradit působnost, která není ani v zákoně, ani ve stanovách.⁹⁷

3.6 Možnost zákazu uzavření smlouvy

Možnost zákazu uzavření smlouvy se vztahuje jak na střet zájmů podle § 55, tak podle §56 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. S největší pravděpodobností

---

⁹⁶ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 24, 25

⁹⁷ Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 25

se ovšem tento zákaz nebude vztahovat pouze na smlouvy jako vícestranná právní jednání, ale i na jednání jednostranná, ačkoli jazykový výklad by mohl naznačovat opak. Opačný výklad by byl ovšem v důsledcích absurdní. Není důvod, proč by jednostranné jednání nemělo podléhat preventivním opatřením sloužícím k zamezení možného zneužití postavení člena orgánu, zatímco vícestranné ano.⁹⁸

I zde má přednost rozhodnutí nejvyššího orgánu před orgánem kontrolním. Pokud kontrolní orgán rozhodne o zákazu, může nejvyšší orgán jednání povolit. Pokud je zákaz udělen s největší pravděpodobností nezavazuje pouze dotyčného člena, ale celou obchodní korporaci. Opačný závěr by popíral účel ustanovení.⁹⁹

Pokud je zákaz porušen a právní jednání je uskutečněno, nezakládá to jeho nicotnost neplatnost či neúčinnost. Důsledkem je odpovědnost za újmu pro porušení povinnosti péče řádného hospodáře. Může se jednat o újmu majetkovou i nemajetkovou, která je způsobena samotné společnosti, nemá však vliv navenek. Důvodem je fakt, že se – na rozdíl od pozastavení výkonu funkce – zákaz uzavření smlouvy nezapisuje do veřejného rejstříku a tudíž není pro třetí osoby obecně seznatelné. Je ovšem možný důkaz opaku, pokud osoba, se kterou „člen orgánu jednal, o takovém zákazu věděla nebo musela vědět“.¹⁰⁰

Naopak pokud by kontrolní orgán uzavřít smlouvu nebo jednostranné právní jednání nezakázal a společnosti by tak vznikla újma, odpovídali by pak za ni tito členové, kteří se dopustili porušení povinnosti péče řádného hospodáře.¹⁰¹

3.7 Prokurista

„Udělením prokury zmocňuje podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku prokuristu k právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního

---

⁹⁸ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 477

⁹⁹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 478

¹⁰⁰ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 478, 479

¹⁰¹ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 147

závodu, popřípadě pobočky, o to i k těm, pro která se jinak vyžaduje zvláštní plná moc“. Zcizit nebo zatížit nemovitou věc může pouze, pokud je tak výslovně uvedeno. Může jím být pouze osoba fyzická.¹⁰²

Pro splnění informační povinnosti podle § 54 odst. 1 zákona o obchodních korporacích musí prokurista oznámit střet zájmů orgánu, který jej jmenoval. To bude zpravidla statutární orgán. Podle J. Lasáka a P. Čecha nikoliv valná hromada, která se jmenováním pouze vyslovuje souhlas.¹⁰³ I. Štenglová uvádí souhlasně statutární orgán, ale také valnou hromadu ve společnosti s ručením omezeným, pokud společenská smlouva neuvádí něco jiného.¹⁰⁴ Prokurista se nemůže zprostit své povinnosti informovat orgán, který ho jmenoval tím, že informuje nejvyšší orgán.¹⁰⁵

Orgán, který má povinnost informovat může pozastavit výkon jeho funkce, což je skutečností zapisovanou do veřejného rejstříku. Bude-li zákaz porušovat, bude se jednat o nezmocněné jednatelství podle § 440 občanského zákoníku. Není jisté, zda by prokurista měl informační povinnost podle § 54 zákona o obchodních korporacích, „pokud by jeho jednání bylo ovlivněno chováním vlivné nebo ovládající osoby“.¹⁰⁶

V případě úmyslu uzavřít s obchodní korporací smlouvu a u informační povinnosti podle § 56 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, prokurista postupuje obdobně jako u informační povinnosti podle § 54 zákona o obchodních korporacích. Pokud jde o zákaz uzavřít smlouvu, může ho udělit ten, koho je povinen prokurista informovat.¹⁰⁷

---

¹⁰² J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 482

¹⁰³ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 486 stejně Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817. S. 26

¹⁰⁴ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 149

¹⁰⁵ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 487

¹⁰⁶ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 486, 487

¹⁰⁷ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 488 – 490

4. Osoba blízká, ovlivnění, ovládání

Informační povinnost neplatí pouze pro případ střetu zájmů člena orgánu či prokuristy se zájmy obchodní korporace, ale také pro případ možného střetu zájmů osob jim „blízkých nebo osob jím ovlivněných nebo ovládaných.“¹⁰⁸

Obdobně to platí i pro případ úmyslu člena orgánu či prokuristy uzavřít s obchodní korporací smlouvu. Zatímco notifikační povinnost § 54 odst. 1 zákona o obchodních korporacích je založena na vědomosti o možném střetu zájmů, v případě úmyslu uzavřít s obchodní korporací smlouvu je člen orgánu či prokurista povinen k informování příslušných orgánů „bez ohledu na vědomost o této skutečnosti“. S ohledem na povinnost péče řádného hospodáře by měl člen orgánu vynaložit jisté úsilí ke zjišťování potenciálně důležitých informací pro výkon jeho funkce. V souladu s tímto je možné, že se bude po tom, kdo se dostane k výkonu funkce v obchodní korporaci, požadovat, aby osoby jemu blízké požádal o vyrozumění, pokud by měly v úmyslu vstoupit do obchodních vztahů s touto obchodní korporací.¹⁰⁹

4.1 Osoba blízká

Občanský zákoník stanoví, koho lze považovat za osobu blízkou v § 22. Jeho znění je v podstatě shodné s úpravou předešlou. Nově jsou ovšem za osoby blízké považovány i osoby sešvagřené a nově je zákon doplněn o vyvratitelnou domněnku, že jsou jimi i osoby, které spolu trvale žijí. Druhý odstavec pak reaguje na judikaturou reflektovanou potřebu k ochraně třetích osob zavést obdobný poměr osobám blízkým mezi právnickou osobou a členem jejího statutárního orgánu „nebo tím, kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti“. To platí pouze „pro převody majetku, pro jeho zatížení nebo přenechání k užití jinému“.¹¹⁰

Osobou blízkou je „příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství“.¹¹¹

¹⁰⁸ § 54 odst. 1. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁰⁹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 472

¹¹⁰ §22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹¹¹ §22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Pro příbuzenství v řadě přímé není podmínkou genetické pouto. V právním smyslu jde o matku dítěte i v případě, že matka donosila ovo, které pochází od dárkyně. Je rozhodné, která žena dítě porodila. Stejně je považován za otce, kdo splní některou z domněnek pro určení otcovství nebo prostřednictvím souhlasného prohlášení matky a muže, který se má stát otcem.¹¹²

Status osoby blízké lze získat také pomocí osvojení. Osvojenec tak ztrácí postavení osoby blízké k pokrevním příbuzným a nově vznikne nejen k osvojiteli, ale i k osvojitelovým dětem a rodičům. Oproti tomu pokud je osvojován zletilý, osvojitelovi příbuzní se tak nestávají osobami blízkými vůči osvojení. Stejně tak děti, které se osvojení narodily již před osvojením, musí dát ke vzniku statusu osoby blízké svůj souhlas. Příbuzenství k původní rodině však v tomto případě nezaniká, a tedy ani postavení osoby blízké.¹¹³

Vznikem manželství vzniká i vztah osoby blízké, tedy vůlí obou snoubenců projevenou zákonem stanoveným způsobem před k tomu způsobilými orgány. Zaniká také společně se zánikem manželství, smrtí jednoho z manželů nebo prohlášením za mrtvého. To ovšem nevylučuje zachování vztahu osoby blízké na základě jiné skutečnosti.¹¹⁴

Oproti předchozí úpravě, kdy zanikalo manželství teprve dnem, kdy nabyl rozsudek o prohlášení za mrtvého právní moci, je nově v rozsudku „určen den, který platí za den smrti člověka, případně den, který nezvěstný zřejmě nepřežil“.¹¹⁵

Rozdíl je také v možnosti obnovení manželství v případě zrušení prohlášení za mrtvého. Podle staré úpravy se manželství obnovilo, pokud manžel neuzavřel nové manželství.¹¹⁶ To už nyní není možné. Za současné úpravy se manželství již neobnovuje ani v tomto případě.¹¹⁷ Zákonodárce se zde přiklonil k posílení právní jistoty a přizpůsobil tak právní realitu blíže společenské, kdy je

¹¹² O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S. 117,118

¹¹³ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S. 118

¹¹⁴ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S. 119

¹¹⁵ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S. 119

¹¹⁶ §22 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.

¹¹⁷ §76 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

pochopitelné, že bývalý manžel může navázat nové vztahy, které nemusí nutně reflektovat i do právní roviny. Je pro něj tedy únosnější případně uzavřít manželství znovu, než být nucen k mnohdy zdoluhavému rozvodovému řízení.

Pokud uzavření manželství stihá vady, pro které je prohlášeno za neplatné, stejně jako manželství samotné, zaniká i postavení osoby blízké až tímto prohlášením. Co se týče zdánlivosti, zde logicky vztah osoby blízké vůbec nevzniká.¹¹⁸

Vznik partnerství je podmíněn podobně, jako je tomu u manželství, tedy „souhlasným, svobodným a úplným prohlášením dvou osob“. Zaniká smrtí partnera, prohlášením za mrtvého nebo rozhodnutím soudu o zrušení partnerství. Stejně jako u manželství, i zde trvá postavení osoby blízké po celou dobu existence partnerství a s jeho koncem zaniká.¹¹⁹

Pokud jde o osoby v poměru rodinném, bude se jednat jak o vztahy pokrevní příbuznosti, tak o vztahy vzniklé osvojením. Složitější je výklad vztahu rodinnému obdobnému. Existenci takového vztahu bude potřeba posoudit individuálně podle kvality a intenzity jejich vzájemného vztahu. Jednodušší bude prokazovat, že spolu osoby trvale fakticky žijí, což je také jedna z možností, která zakládá vztah osoby blízké. Nebude jistě výjimkou, když někdo bude splňovat obě tyto podmínky, dá se předpokládat, že trvalé soužití bude lépe prokazatelné. Typicky ve vztahu druha a družky. Také se budou vyskytovat případy, kdy intenzita a kvalita vzájemného vztahu bude dosahovat kvalit poměru obdobnému rodinnému, ale nebude docházet k vzájemnému soužití. Typicky v případě zaniklé pěstounské péče nebo založených při náboženských obřadech – například mezi kmotřencem a kmotrem. Poměr rodinnému obdobný může být založen i právním poměrem. Lze uvést například vztah mez poručencem a poručníkem.¹²⁰

U všech zmíněných případů „musí být zároveň splněna podmínka, že újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní“, přičemž zde nestačí pouze subjektivní hledisko, pouhé tvrzení dané osoby, ale je zde

---

¹¹⁸ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

119

¹¹⁹ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

119

¹²⁰ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

120, 121

potřeba objektivní prvek. Újma musí být pocíťována jako újma vlastní důvodně.¹²¹

Novinkou je vyvratitelná právní domněnka, že osobami blízkými jsou osoby sešvagřené. Jedná se o „poměr mezi manželem a příbuznými druhého manžela“. Tuto domněnku lze vyvrátit důkazem, že „újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně nepocíťovala jako újmu vlastní“. Osobou blízkou se stávají sňatkem snoubenců.¹²²

Poslední kategorií mezi osobami blízkými jsou osoby, které spolu trvale žijí. Jedná se o osoby, které „spolu vzájemně vytvářejí trvalé životní společenství, tedy zejména spolu sdílí soukromé sféry svých životů, podporují se, pomáhají si, sounáleží spolu, resp. mají úmysl žít spolu po dobu předem časově neomezenou“. Znovu se jedná o vyvratitelnou domněnku a lze prokázat, že újmu způsobenou jedné osobě nebude druhá důvodně pocíťovat jako vlastní. Je obtížné určit okamžik, kdy se stávají osobami blízkými a někdy to přesně ani určit nejde. Je třeba posuzovat individuálně vývoj kvalit vzájemného vztahu a usoudit podle toho počátek úmyslu žít spolu trvale. Právě trvalost je zde důležitým faktorem. Lépe se určuje chvíle vzniku u založení společné domácnosti jako jistou kvalifikovanější formu úmyslu žít spolu trvale.¹²³

Zavedení obdobného postavení jako mezi osobami blízkými „mezi právnickou osobou a členem jejího statutárního orgánu nebo tím, kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti“,¹²⁴ je reakcí na judikaturu, která odrážela nedostatek v právní úpravě nepříliš šťastným způsobem.

V praxi lze toto ustanovení spojit s institutem relativní neúčinnosti právního jednání, jehož účelem je chránit věřitele a jeho vykonatelnou pohledávku před nepoctivým jednáním dlužníka, které by mělo za následek zkrácení věřitele. Relativní neúčinnosti se bude moci dovolat u „právního jednání, k němuž v posledních dvou letech došlo mezi dlužníkem a osobou jemu blízkou

---

¹²¹ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

121

¹²² O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

122

¹²³ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

122, 123

¹²⁴ §22 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník.

nebo které dlužník učinil ve prospěch takové osoby, ledaže druhé straně v době, kdy se právní jednání stalo, dlužníkův úmysl zkrátit věřitele znám nebyl a ani znám být nemusel“.¹²⁵

Další možností aplikace tohoto ustanovení je institut převzetí majetku. „Převzme-li někdo od zcizitele veškerý majetek nebo jeho poměrně určenou část, stává se společně a nerozdílně se zcizitelem dlužníkem z dluhů, které s převzatým majetkem souvisí a o nichž nabyvatel při uzavření smlouvy věděl nebo musel vědět“. Běžně není povinen plnit více, než kolik takto získal. Pokud se ovšem jedná o osoby blízké, pak zde toto omezení není uplatněno.¹²⁶

4.2 Ovlivnění

Existují nyní 3 druhy podnikatelských seskupení: ovlivnění, ovládání a koncern. Každé ovládání a každý koncern je současně ovlivněním, ovšem neplatí to již opačně.¹²⁷ Základní definice ovlivnění je upraveno v § 71 zákona o obchodních korporacích.

Zatímco ovlivněnou osobou může být pouze obchodní korporace, osobou vlivnou může být fyzická i právnická osoba, stát nebo veřejnoprávní korporace. Vlivnou osobou může být i osoba zahraničního práva. Řád, který bude na tento vztah použit, určí status osoby ovlivněné.¹²⁸

Aby se jednalo o ovlivnění, je třeba, aby chování ovlivněné osoby bylo významně odlišné, než pokud by k ovlivnění nedošlo, ačkoli nemusí být jediným faktorem, který na společnost při rozhodování působí. Musí být ovlivněna rozhodujícím a významným způsobem a chování podle tohoto vlivu musí společnosti způsobit újmu. Samotný vliv bez vzniku újmy nijak postihován není.

---

¹²⁵ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

125

¹²⁶ O. Frinta in ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2. S.

125

¹²⁷ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 167

¹²⁸ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 167

Újma musí být výsledkem, chování ovlivněné společnosti, které by bez ovlivnění nenastalo.¹²⁹

Ovlivnění může být výsledkem jednoho jednání (nemusí tedy mít dlouhodobý charakter) nebo více jednání, může, ale nemusí být realizován prostřednictvím právního jednání.¹³⁰ Vliv může být činěn také pasivitou, pokud naplní ostatní znaky. Stejně chování ovlivněné osoby, které vede k její újmě, nemusí být právním jednáním a nemusí ani spočívat v konání.¹³¹

Zákon o obchodních korporacích vylučuje z této odpovědnosti za újmu členy orgánů ovlivněné osoby a její prokuristy. T. Doležil v komentářové literatuře uvádí, že ačkoli to přímo zákon neuvádí, podobný závěr bychom měli učinit i „u všech osob, které odpovídají obchodní korporaci podle konkrétních zákonných standardů (péče řádného hospodáře, odborná péče)“. Například u likvidátora, opatrovníka právnické osoby nebo insolvenčního správce.¹³² B. Havel naopak předpokládá, že se tato úprava bude týkat pouze členů jmenovaných či volených orgánů a prokuristy, ale jak uvádí: „jiní zástupci vyjmutí nejsou“. Dovožují tedy, že s aplikací na likvidátora či insolvenčního správce nepředpokládá.¹³³ Oba sem naopak nezařazují společníky, neboť soudí, že zákonodárce měl na mysli volené či jmenované členy orgánů, zatímco společníci jsou povinováni pouze loajalitou a liší se také tím, že je nikdo nejmenuje ani nepovolává.¹³⁴ S takovým závěrem nelze než souhlasit. Je zde evidentní záměr zákonodárce nepodrobovat dikci této úpravy osoby, které jsou k ovlivněné osobě vázány povinnosti v jisté míře předpokladatelné odborné péče.

---

¹²⁹ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 593, 594

¹³⁰ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 593

¹³¹ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 169

¹³² T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 597

¹³³ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 174, 175

¹³⁴ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 597 *shodně* B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 174, 175

Vliv může být realizován přímo nebo prostřednictvím dalších osob, přičemž nezáleží na tom, kolika a jakými prostředníky nebo jakými prostředky – zda právně či fakticky. Pokud prostředník sám nejedná pouze jako ovlivněná osoba, ale ovlivnění sám v určité míře modifikuje a ovlivňuje tak konečný výsledek chování osoby konečně ovlivněné, pak je sám osobou ovlivňující se všemi důsledky.¹³⁵ „Nepřímým vlivem může být vliv přes dceřiné společnosti, dohody o hlasovacích právech, skrytá správa cizích podílů přes fiduciární zajišťovací převod práva“ apod.¹³⁶

Obchodní společnost může uzavírat smlouvy v rámci výkonu podnikatelské činnosti, které by ji stavěly do pozice slabší strany tím, že by k některým jednáním potřebovala souhlas druhé strany. Zde je však projevena svobodná vůle takovou smlouvu uzavřít. O ovlivnění by se jednalo „jen tehdy, pokud by se svým charakterem (mimo rámec běžného) blížilo ovládací smlouvě podle obchodního zákoníku a mělo rozhodující významný vliv na chování obchodní korporace s následkem újmy“. V opačném případě by takové smlouvy nemohly být uzavírány bez rizika vlivné osoby pro jednu stranu a tato by byla omezena na možnostech činit opatření, která jim zajišťují plnění ze smlouvy druhou stranou. Jedná se například o franšizové nebo úvěrové smlouvy.¹³⁷

Zákon předpokládá, že i osoba vlivná by měla obdobně, jako je tomu u úpravy podnikatelského úsudku, mít určitý prostor pro úvahu, jak svůj vliv uplatnit ke svému prospěchu, ovšem v dobré víře, že tím nebude způsobena újma osobě ovlivnění či že to dokonce bude i k jejímu prospěchu. Tím zákon „umožňuje exkulpací vlivné osoby, prokáže-li rozumný a v dobré víře učiněný předpoklad, že jednala informovaně a v obhajitelném zájmu ovlivněné osoby“. Lze předpokládat obdobnou aplikaci § 52 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, a tedy „při srovnání vyjít z obvyklé rozumnosti, kterou by vynaložila jiná rozumná osoba v obdobném postavení“. Podobně se vyžaduje i schopnost zajištění potřebných informací a jejich posouzení. B. Havel v komentářové literatuře dovozuje, že je možné delegovat výkonu vlivu na 3. osobu s tím,

¹³⁵ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 597

¹³⁶ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 169

¹³⁷ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 595

že za výkon je v konečném důsledku odpovědná vlivná osoba. V případě osoby právnické členové jejího statutárního orgánu, kteří jsou nad rámec také vázání povinností péče řádného hospodáře.¹³⁸

4.3 Ovládání

Ovládání se oproti úpravě v obchodním zákoníku i oproti ovlivnění liší v pouhé možnosti vliv uplatnit. Tato možnost ale musí být reálná a podložená. Ovládající osoba k tomu má možnosti a prostředky.¹³⁹ Na rozdíl od ovlivnění se jedná o „dlouhodobější možnost uplatňování rozhodujícího vlivu“.¹⁴⁰ Jde o kvalifikovanější stupeň ovlivnění.¹⁴¹

I zde lze realizovat vliv právně či fakticky, přímo či prostřednictvím dalších osob, ovládající osobou mohou být osoby fyzické, právnické i stát nebo veřejnoprávní korporace. Opět může být ovládanou osobou pouze obchodní korporace.¹⁴² Ani ovládání nebudou zakládat franšízové a úvěrové smlouvy a nebudou tedy podléhat jeho úpravě.¹⁴³

Zákon o obchodních korporacích stanoví nevyvratitelné domněnky, že „řídící osoba podle § 79 a většinový společník jsou vždy ovládajícími osobami, ledaže ve vztahu k většinovému společníkovi § 75 stanoví jinak“ a „řízená osoba

---

¹³⁸ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 173

¹³⁹ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 606

¹⁴⁰ J. Lasák in POKORNÁ, Jarmila, Jaromír KOŽIAK, Milan PEKÁREK, Eva TOMÁŠKOVÁ a Alena KERLINOVÁ. *Obchodní společnosti a družstva*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-475-9. S. 159

¹⁴¹ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 180

¹⁴² B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 181

¹⁴³ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 606, 607

podle § 79 je vždy ovládanou osobou“.¹⁴⁴ Ovládající obchodní korporace je vždy mateřskou a ovládaná dceřinou obchodní korporací.¹⁴⁵

Zákon o obchodních korporacích stanovuje také vyvratitelné domněnky ovládání, které připouští důkaz opaku od osoby, která je posuzována jako osoba ovládající. Ovládající osobou podle první domněnky je ten, kdo „může jmenovat nebo odvolat většinu, které jsou členy statutárního orgánu obchodní korporace nebo osobami v obdobném postavení nebo členy kontrolního orgánu“. Tento vliv nemusí být prosazován přímo z účasti ve společnosti, společníkem taková osoba však být přesto musí.¹⁴⁶

Osobou v obdobném postavení je zde myšlena osoba, prostřednictvím které je schopna ovládající osoba realizovat svůj vliv. Například prokurista nebo vedoucí zaměstnanci. Stejně pokud takovou změnu může prosadit nepřímo bez ohledu na způsob (dohodou o hlasovacích právech, smlouvou o společném podniku apod.).¹⁴⁷

Druhá domněnka je založena na dispozici s kontrolním balíkem hlasovacích práv, díky kterému má držitel k dispozici faktickou moc ostatní členy nejvyššího orgánu přehlasovat a tak ovlivňovat zásadní rozhodnutí. Má se za to, že ovládající osobou je ten, kdo nakládá s 40% všech hlasů., přičemž není zcela jednoznačné, které hlasy by se měly započítávat a které nikoliv.¹⁴⁸ Nakládáním je myšleno schopnost ovlivnit, jak bude nakládáno s hlasovacími právy. Typicky přes dohody o výkonu hlasovacích práv.¹⁴⁹

T. Doležil v komentářové literatuře uvádí pro účely druhé domněnky použití úpravy většinového společníka pro osvětlení, které hlasy se započítávají. Dovojuje tak z faktu, že zde zákonodárce v obou případech operuje s obdobným pojmem „všech hlasů obchodní korporace“ respektive „celkového počtu hlasů

---

¹⁴⁴ § 74 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁴⁵ § 74 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁴⁶ § 75 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁴⁷ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 619

¹⁴⁸ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 620

¹⁴⁹ B. Havel in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 182

plynoucích z účasti v obchodní korporaci“. Na tomto základě uvádí, že „do základu 100% se nezapočítávají vlastní podíly a podíly, s nimiž není trvale spojeno hlasovací právo“ a „do počtu 40% hlasů se nezapočítávají podíly, s nimiž není trvale spojeno hlasovací právo“. ¹⁵⁰

Třetí domněnka je obdobou druhé. Zde je pamatováno i na možnost, že by uvedených minimálně 40% hlasů nemusela ovládat pouze jedna osoba, ale více osob sledujících stejný cíl, na kterém se společně dohodly, a fakticky by jednaly jako jeden člověk. ¹⁵¹ Platí to pouze po dobu, kdy tyto osoby budou jednat ve shodě. ¹⁵²

Poslední domněnka je další alternativou předchozích dvou. Předpokládá, že k reálnému ovládnutí může dojít i při dispozici s menším podílem na hlasovacích právech než je 40% – tedy se 30% podílem, pokud takové množství v posledních třech po sobě jdoucích jednáních nejvyššího orgánu představovalo „více než polovinu hlasovacích práv přítomných osob“. ¹⁵³ Do jednání se započítávají i ta, u kterých se nedostavilo ani usnášení schopné minimum členů nebo která byla odložena či odvolána. Obdobně se zde použije výklad pro nakládání s podílem u předchozích dvou domněnek a taktéž i způsob počítání hlasů. ¹⁵⁴

Může ovšem nastat i situace, kdy nedojde k naplnění žádné z domněnek a přesto se bude jednat o ovládnutí. Domněnky jsou pouze prostředky pro podchycení nejpravděpodobnějších případů ovládnutí, ale nejsou vyčerpávající, co se týče pestrosti možných situací. Může se například stát, že bude ovládající osobou i člen disponující pouze s 1% všech hlasů, pokud bude zbytek hlasů z nějakého důvodu z hlasování prakticky vyřazena. ¹⁵⁵

---

¹⁵⁰ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 620

¹⁵¹ § 75 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁵² T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 620

¹⁵³ § 75 odst. 4 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁵⁴ T. Doležil in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 620

¹⁵⁵ J. Lasák in POKORNÁ, Jarmila, Jaromír KOŽIAK, Milan PEKÁREK, Eva TOMÁŠKOVÁ a Alena KERLINOVÁ. *Obchodní společnosti a družstva*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-475-9. S. 161

5. Loajalita jako součást péče řádného hospodáře

5.1 Povinnost péče řádného hospodáře a její porušení

„Karel Eliáš vymezil pojem řádného hospodáře jakožto výkon vědomé rozhodovací činnosti na základě dostatečných informací, konané v dobré víře ve prospěch družstva bez preferování soukromých zájmů, opírající se o racionální základy, vykonávané odborně, po všech stránkách profesionálně při zachování povinné mlčenlivosti, zejména pak dodržení obchodního tajemství, ale i zachování dobré pověsti společnosti a nevyzrazení jakýchkoli jiných neveřejných informací.“¹⁵⁶

Nově je vyjádřena legální definice v občanském zákoníku jako „povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, která vyjadřuje závazek člena orgánu vykonávat funkci s nezbytnou loajalitou, s potřebnými znalostmi a pečlivostí“.¹⁵⁷ Zákon o obchodních korporacích stanoví, že „při posouzení, zda člen orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, se vždy přihlídnou k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, byla-li by v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace“.¹⁵⁸ Podle judikatury je třeba posuzovat i subjektivní hledisko, a pokud někdo disponuje odbornými znalostmi, je povinen je využít¹⁵⁹.

K objasnění toho, co obnáší péče řádného hospodáře, nám může dopomoci pravidlo podnikatelského úsudku, které říká, že „pečlivě a spotřebními znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace“. Jako další podmínku zde stanovuje jednání s nezbytnou loajalitou.¹⁶⁰ Pokud člen orgánu prokáže, že jeho jednání splňuje tyto parametry, nenese odpovědnost

---

¹⁵⁶ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 343

¹⁵⁷ § 159 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁵⁸ § 52 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁵⁹ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 200

¹⁶⁰ § 51 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

za případnou újmu¹⁶¹. Možné vysvětlení, proč zákonodárce požaduje pouze nezbytnou loajalitu, a nikoli plnou, lze najít v možnosti ohlásit nezákonné či jen neetické praktiky ve společnosti. Tímto by byla jistě porušena loajalita plná, ale nikoliv nezbytná.¹⁶²

Pravidlo péče řádného hospodáře slouží jako ochrana členů orgánů při jejich jednání. Má se za to, že po nich nelze spravedlivě požadovat, aby nesli odpovědnost i za okolnosti, které nemohli rozumně a s největší opatrností předpokládat.

K porušení péče řádného hospodáře dochází i nedbalým jednáním spočívajícím ve faktu, že ačkoli člen orgánu zjistil, že není schopen jednat s péčí řádného hospodáře, ať už například kvůli tomu, že nemá dostatek vědomostí nebo z časových důvodů, nevyvodil z toho žádné důsledky. Tato znalost mohla být dána již při přijetí funkce nebo mohla vyjít najevo až později při jejím výkonu.¹⁶³ Ačkoli tedy věděl, že není schopen řádného výkonu svých povinností, z funkce neodstoupil, ani se překážku nesnažil odstranit. Například najmutím odborníka, který by mu radil a zajistil tak informovaný výkon funkce.

„Nemá-li člen orgánu pro zařízení záležitosti spadající do výkonu jeho funkce potřebné odborné znalosti, je povinen zajistit její posouzení osobou, která potřebné znalosti má, přičemž součástí péče řádného hospodáře je schopnost rozpoznat, které činnosti již není s to vykonávat či které potřebné znalosti a dovednosti nemá.“¹⁶⁴

Důkazní břemeno nese člen orgánu, který je z porušení povinnosti nařčen. Soud ale může důkazní břemeno obrátit, pokud má za to, že by bylo vzhledem k okolnostem nespravedlivé po něm unesení břemena požadovat.¹⁶⁵

Byla-li péče řádného hospodáře porušena, vydá člen orgánu, který v souvislosti s tímto jednáním získal. Pokud to není možné, vydá alespoň jeho ekvivalent v penězích. Veškerá právní jednání, která by omezovala odpovědnost jednatele v tomto směru, jsou od počátku nicotná. Lze si pouze smluvně

---

¹⁶¹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 342

¹⁶² Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 200

¹⁶³ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 343

¹⁶⁴ Rozsudek NS sp. zn. 29 Cdo 2531/2008, z 30. října 2008

¹⁶⁵ § 52 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

se členem orgánu dohodnout, v jakém rozsahu a jakým způsobem bude hrazena újma, která by mohla v důsledku porušení vzniknout. K její platnosti je ovšem třeba její odsouhlasení alespoň dvoutřetinovou většinou všech společníků.¹⁶⁶ Je možné, aby valná hromada rozhodla, že újma bude kompenzována alternativním způsobem. Důvodová zpráva uvádí jako příklad „snížení příštích odměn či započtení jiné pohledávky“. I zde je však potřeba kvalifikovaný souhlas valné hromady.¹⁶⁷

„Společníci nemají proti členu orgánu společnosti nárok na náhradu újmy vzniklé na jejich podílech v důsledku škody na majetku společnosti, způsobené jeho jednáním, neboť odstranění této újmy se mohou domoci tím, že jménem společnosti uplatní nárok na náhradu škody.“¹⁶⁸

Nově je možné, aby jednatel požádal valnou hromadu o pokyn týkající se obchodního vedení společnosti. Udělením pokynu se však nezproští povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.¹⁶⁹ Samotný dotaz musí být vznesen s péčí řádného hospodáře, přičemž je důležité, aby jednatel poskytl valné hromadě k rozhodování všechny podstatné informace.

Valná hromada není povinna pokyn k obchodnímu vedení udělit. Pokud tak však učiní, je jím jednatel vázán. V případě jeho jednání v rozporu s pokynem by byl povinen k náhradě škody. Pokud při provádění pokynu a při žádosti o něj jednal s péčí řádného hospodáře, není za jednání v souladu s pokynem odpovědný.¹⁷⁰

Pro odpovědnost je důležité, zda jsou fiduciární povinnosti povinnostmi smluvními nebo zákonnými. Porušení smluvní povinnosti zakládá objektivní odpovědnost, zatímco zákonné subjektivní. Není zřejmé ani to, zda samotný vztah mezi členem orgánu a společností je zákonného nebo smluvního typu. Zatímco pověření člena orgánu „vyplývá ze zákona, titul výkonu funkce je smluvní“. I přes tyto nejasnosti vyvolává porušení péče řádného hospodáře subjektivní

---

¹⁶⁶ § 53 odst. 1, 2, 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁶⁷ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 347

¹⁶⁸ Usnesení NS sp. zn. 29 Cdo 3180/2008, z 24. Června 2009

¹⁶⁹ § 51 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁷⁰ JOSKOVÁ, Lucie a kol. *Nová společnost s ručením omezeným: Právo - účetnictví - daně*. 1. Praha: GRADA Publishing a.s., 2014. ISBN 978-80-247-4445-2. S. 161

odpovědnost, neboť je zde zkoumáno zavinění. Zákon ho definuje jako nedbalostní jednání.¹⁷¹

Zákonodárce v § 53 odst. 2 zákona o obchodních korporacích stanoví, že se nepřihlíží k právním jednáním obchodní korporace omezujícím odpovědnost člena jejího orgánu. Oproti tomu v odstavci třetím tamtéž uvádí, že újmu vzniklou porušením péče řádného hospodáře lze vypořádat podle smlouvy uzavřené s povinnou osobou. V důsledku toho vznikly dva názorové proudy. Jeden tvrdí, že obecně není možné vzdát se práva ani před, ani po vzniku škody. Třetí odstavec je výjimkou, kdy se lze domluvit na způsobu vypořádání, je tu ovšem podmínka ekvivalentnosti.¹⁷²

V občanském zákoníku § 2898, uvádí, že se nepřihlíží k vyloučení či omezení povinnosti k náhradě předem za újmu ujednaných mezi stranami, pokud újma vznikla z úmyslného porušení či z hrubé nedbalosti. Práva na náhradu újmy se v těchto případech nelze platně vzdát. Druhý názor na základě toho tvrdí, že je zakázáno pouze vyloučení či omezení odpovědnosti za škodu předem. Pokud již újma vznikla lze se již dohodnout na jejím vypořádání. Zároveň po vzoru amerického práva je přípustná taková domluva pouze v oblasti odpovědnosti za porušení povinnosti péče, nikoli loajality, ani pro úmyslné škodné jednání.¹⁷³

5.2 Diskvalifikace

Možnost diskvalifikace je uvedena v § 65 zákona o obchodních korporacích situace, kdy „člen statutárního orgánu v posledních třech letech opakovaně a závažně porušoval péči řádného hospodáře, případně jinou péči spojenou s výkonem funkce“.¹⁷⁴ Jak vyplývá ze znění zákona, je pro splnění podmínek pro vyloučení z tohoto důvodu třeba, aby k porušování docházelo opakovaně. Nemělo by tedy jít o vybočení z běžně vzorného dodržování povinností. Zároveň je potřeba, aby porušení byla závažná. Obě podmínky musí

---

¹⁷¹ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 199

¹⁷² Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 204

¹⁷³ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 204

¹⁷⁴ § 65 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

být dány zároveň. Vznik újmy není pro posouzení splnění podmínek pro vyloučení podstatný¹⁷⁵. Může však mít vliv na posouzení intenzity porušení¹⁷⁶. „Počátek běhu tříleté lhůty v tomto případě zákon nestanoví, takže se zřejmě jedná o lhůtu, která bude počítána zpětně od právní moci rozhodnutí o vyloučení.“¹⁷⁷

Oprávněnou osobou podat návrh je ten, kdo má na vydání rozhodnutí o vyloučení důležitý zájem. Soud musí zahájit řízení z úřední povinnosti i bez návrhu, pokud se dozví o okolnostech, které by nasvědčovali splnění podmínek pro vyloučení.¹⁷⁸

Aplikuje se ustanovení § 63 odst. 1 zákon o obchodních korporacích a člen statutárního orgánu nesmí po tři roky od právní moci rozhodnutí vykonávat tuto funkci v jakékoliv obchodní korporaci, ani být osobou v podobném postavení¹⁷⁹. Stejně tak se zde použije § 66 zákona o obchodních korporacích, podle kterého následkem právní moci rozhodnutí přestane být osoba v něm zmíněná členem statutárních orgánů všech obchodních korporací. A pokud poruší povinnosti uvedené v rozhodnutí, bude ručit za splnění závazků společnosti, které nabyla za dobu, kdy vykonával činnost statutárního orgánu, kterou měl rozhodnutím zakázanou.¹⁸⁰ Důkazní břemeno leží na jednateři, který musí prokázat, že povinnosti péče řádného hospodáře ani jiné péče neporušil. Tedy alespoň ne opakovaně nebo závažně. Soud ovšem může rozhodnout, že po ní nelze spravedlivě požadovat, aby důkazní břemeno nesla a obrátit ho.¹⁸¹

Paragraf 66 odst. 2 zákona o obchodních korporacích stanoví následek za porušení povinností obsažené v rozhodnutí o vyloučení. Je jím ručení člena statutárního orgánu za splnění všech povinností obchodní korporace, které vznikly

---

¹⁷⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 417

¹⁷⁶ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 417

¹⁷⁷ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 421

¹⁷⁸ § 65 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁷⁹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 417

¹⁸⁰ § 66 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁸¹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 417

v době, kdy přes zákaz vykonával činnost statutárního orgánu.¹⁸² Dalším důsledkem porušení zákazu je rozhodnutí soudu, že se dotyčný opětovně vylučuje na dobu činící až deset let. I zde může návrh podat osoba, která má na rozhodnutí důležitý zájem nebo může soud zahájit i bez návrhu.¹⁸³ Jak vyplývá ze zákonné úpravy, rozhodnutí o vyloučení má za následek pouze zákaz členství ve statutárním orgánu obchodních korporací, nikoli právnických osob obecně. „záraveň se vyloučení nevztahuje na kontrolní orgány korporací, prokuru či vedoucího odštěpného závodu.“¹⁸⁴

5.3 Společnická žaloba

Jedná se o žalobu, kterou může podat společník jménem společnosti vůči členu orgánu, který způsobil svým jednáním při výkonu funkce společnosti újmu, kterou dosud dobrovolně nevyrovnal. Jsou zde ovšem podmínky, které musí být dodrženy. Pokud společnost zřídila dozorčí radu, musí nejdřív podat oznámení jí, a teprve pokud ona nezasáhne, může žalobu podat. Existuje-li smlouva o vypořádání újmy mezi členem orgánu a společností, pak lze společnickou žalobou žádat pouze plnění, které je dáno touto smlouvou.¹⁸⁵

Společník zastupuje společnost před soudem, aniž by k tomu měl zvláštní plnou moc. Pokud jsou orgány společnosti nečinné, může tak bránit zájmy společnosti a tím i své vlastní, neboť tak chrání hodnotu svého členského podílu.¹⁸⁶

---

¹⁸² § 66 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁸³ § 67 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

¹⁸⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0. S. 421

¹⁸⁵ J. Dědič in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ a Miloš TOMSA. *Základy obchodního práva: vysokoškolská učebnice*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2014, 464 s. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-052-9. S. 275

¹⁸⁶ JOSKOVÁ, Lucie a kol. *Nová společnost s ručením omezeným: Právo - účetnictví - daně*. 1. Praha: GRADA Publishing a.s., 2014. ISBN 978-80-247-4445-2. S. 85

5.4 Americká úprava

Povinnosti členů nebo manažerů jsou upraveny v common law a doplněny zákony federálními a státními.¹⁸⁷ Členové orgánů společnosti zde mají 3 fiduciární povinnosti: potřebné péče, dobré víry a loajálnosti. Jednání členů statutárních orgánů má být v nejlepším zájmu společnosti a zároveň maximalizovat zisk. Svěřené úkoly jsou povinni vykonávat v dobré víře a s péčí řádného hospodáře. V případě porušení musí nahradit škodu společnosti. Od této povinnosti společnost nemůže upustit.¹⁸⁸

V americkém právu mohou být společnosti trestně odpovědné za činy spáchané jednotlivými členy statutárního orgánu nebo dokonce zaměstnanci na nižší úrovni.¹⁸⁹

Součástí povinnosti péče je vykonávání funkce v dobré víře, v souladu se zásadou obezřetné osoby („se standarde péče, který lze rozumně očekávat od běžně obezřetné osoby ve stejné pozici a za stejných okolností“¹⁹⁰ a v nejlepším zájmu společnosti. Je třeba, aby dotyčná osoba měla patřičné vědomosti, věrohodné informace a byla si vědoma důsledků svých rozhodnutí. Při porušení této povinnosti odpovídá člen orgánu za škodu společnosti nebo jejích členů.¹⁹¹ I tato úprava je velmi podobná naší úpravě péče řádného hospodáře. V naší úpravě je povinnost péče zákonodárcem definován jako požadavek jednání s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Jedná se o „použití péče, kterou by použila normálně pečlivá a pozorná osoba v podobných situacích a při vzetí v úvahu všech informací, které jsou rozumně přístupné“.¹⁹²

Povinnost loajality vyžaduje, aby člen orgánu jednal v dobré víře a v nejlepším zájmu společnosti a jejích členů. Dobrá víra se postupem času stala ústřední složkou povinnosti loajality. Člen orgánu upřednostňuje zájmy společnosti před zájmy ostatními a hlavně svými vlastními. Na rozdíl

---

¹⁸⁷ BOHÁČEK, Martin. *Základy amerického obchodního práva*. Praha: Linde, 2007, 351 s. ISBN 978-80-7201-685-3. S. 176

¹⁸⁸ N. Funta in HURYCHOVÁ, Klára (ed.) a Daniel BORSÍK (ed.). *Corporate governance: kolektivní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7478-654-9. S. 151, 152

¹⁸⁹ N. Funta in HURYCHOVÁ, Klára (ed.) a Daniel BORSÍK (ed.). *Corporate governance: kolektivní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7478-654-9. S. 154

¹⁹⁰ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 194

¹⁹¹ N. Funta in HURYCHOVÁ, Klára (ed.) a Daniel BORSÍK (ed.). *Corporate governance: kolektivní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7478-654-9. S. 152

¹⁹² Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 199, 200

od povinnosti péče, nemůže být osobní odpovědnost za porušení povinnosti loajality nijak omezena.¹⁹³

O porušení povinnosti loajality by se například jednalo, pokud by členové orgánu záměrně zamlčovali informace za účelem oklamání členů společnosti nebo by se při rozhodování řídili primárně svými vlastními zájmy, které by upřednostňovali před zájmy společnosti. Z těchto důvodů je pro tuto povinnost důležitý pojem nezávislost a neangažovanost.¹⁹⁴

Podle amerického práva jsou vnímány zájmy společnosti a jejích společníků jako totožné¹⁹⁵. Lze si ale představit, že realita může být v případě manager-managed modelu odlišná. Zde členové nejsou statutárním orgánem a neúčastní se obchodního vedení v takové míře jako v modelu druhém. Zde může docházet k určitému střetu zájmů, kdy členové touží hlavně po podílu na zisku, zatímco cílem manažerů bude spíše investovat zisky do dalšího rozvoje společnosti, což by se dalo považovat spíše za jednání v zájmu společnosti jako takové.

Stejně jako v naší úpravě, i zde se vyskytuje pravidlo podnikatelského úsudku, které pomáhá zmírňovat dopady odpovědnosti členů statutárního orgánu. Mohou tak přijmout jistá rizika s cílem dalšího růstu společnosti, aniž by na ně plně dolehla síla rizika z toho plynoucí.¹⁹⁶ I zde je tedy usuzováno, že by bylo nespravedlivé a nesprávné zatížit statutární orgány odpovědností za rozhodnutí, která by jiná rozumně a pečlivě uvažující osoba také vyhodnotila jako správná, pokud by bylo zároveň zachováno jednání v dobré víře a s nezbytnou loajalitou.

„Hlavním účelem pravidla podnikatelského úsudku je chránit autoritu správního orgánu činit podnikatelská rozhodnutí.“ Je to mu tak proto, že pokud rozhodování jedné osoby podléhá přezkumu rozhodování osoby jiné, dochází zde de facto k přesunu rozhodovací autority. V tomto případě by se jednalo o přesun rozhodovacích pravomocí na soudy a společníky, kteří disponují právem podat

---

¹⁹³ N. Funta in HURYCHOVÁ, Klára (ed.) a Daniel BORSÍK (ed.). *Corporate governance: kolektivní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7478-654-9. S. 153

¹⁹⁴ N. Funta in HURYCHOVÁ, Klára (ed.) a Daniel BORSÍK (ed.). *Corporate governance: kolektivní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7478-654-9. S. 153

¹⁹⁵ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 194

¹⁹⁶ N. Funta in HURYCHOVÁ, Klára (ed.) a Daniel BORSÍK (ed.). *Corporate governance: kolektivní monografie*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7478-654-9. S. 154

návrh na soudní přezkum.¹⁹⁷ Pravidlo podnikatelského úsudku tak tomuto přesunu částečně zabraňuje.

Jeho aplikace je dána třemi modely: autoritativní, odpovědnostní a imunitní. Autoritativní model vychází z domněnky, že „při přijímání podnikatelských rozhodnutí jednali členové správní rady na základě dostatečných informací, v dobré víře a v poctovém přesvědčení, že rozhodnutí je v nejlepším zájmu společnosti“. Je na žalující straně, aby prokázala opak. To se jí může podařit, pokud „prokáže dostatečná fakta vytvářející rozumnou pochybnost o tom, že členové správní rady byli nestranní a nezávislí, nebo prokáže hrubou nedbalost žalovaného člena“. Tento model se přizpůsobuje porotnímu systému, kdy porota má tendenci automaticky zaujmout negativní stanovisko ke statutárnímu orgánu, pokud vidí následky v podobě škody, ale již nevezmou v úvahu, že v době, kdy docházelo k rozhodnutí, se jevil vznik škody značně nepravděpodobným a preventivní opatření jako značně nevhodné jednání.¹⁹⁸

Odpovědnostní model tkví v přesvědčení, že člen statutárního, „který v dobré víře udělá podnikatelský úsudek, dostojí svým povinnostem, pokud nemá na předmětu rozhodnutí osobní zájem, je o předmětu rozhodnutí informován v rozsahu, o němž se rozumně domnívá, že je přiměřený okolnostem, a je racionálně přesvědčen o tom, že podnikatelské rozhodnutí je v nejlepším zájmu (...) společnosti“.¹⁹⁹

Oproti předchozímu modelu zde není právní domněnka. Je to druh testu, který „soudy používají pro určení, zda jednání člena orgánu vede k osobní odpovědnosti“. U povinnosti náležité péče je zkoumána pouze informovanost, zatímco u povinnosti loajality se zkoumá přesvědčení, že jedná v zájmu korporace. I zde je důkazní břemeno na žalobci.²⁰⁰

Kauza *In re Walt Disney Company Derivative Litigation*, byl zažalován ředitel společnosti Walt Disney za porušení fiduciární povinnosti. „Delaware Chancery Court podřídil povinnost péče a loajality konceptu dobré víry“

---

¹⁹⁷ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 195

¹⁹⁸ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 195

¹⁹⁹ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 195

²⁰⁰ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 195, 196

a stanovil zkoumání souladu či nesouladu s dobou vírou jako test pro splnění „předpokladů aplikace pravidla podnikatelského úsudku“.²⁰¹

Doktrína imunity považuje pravidlo podnikatelského úsudku za jistou formu „ochrany před odpovědností za podnikatelské rozhodnutí“. Oproti předchozím modelům musí žalovaná strana prokázat, že jeho rozhodnutí bylo podnikatelské povahy, avšak samotné porušení povinnosti musí i nadále prokazovat žalobce.²⁰² Tento model je české úpravě nejpodobnější. Ve všech modelech je oproti české úpravě důkazní břemeno stanoveno opačně.

Vyloučit či omezit odpovědnost člena orgánu jde formou autorizace nebo ratifikace. Ratifikace je ponechána na rozhodnutí valné hromady, které je ovšem napadnutelné žalobou pro podvod, nezákonnost či plýtvání. Oproti tomu autorizace vychází z pozitivního práva a je obvykle stanovena ve společenské smlouvě. Nevztahuje se však na: „porušení povinnosti loajality, konání nebo opomenutí, které není v dobré víře nebo které je vědomým či úmyslným porušením práva, (...) jednání za účelem osobního obohacení“. Z toho vyplývá, že autorizovat lze pouze povinnost péče.²⁰³

6 Možnost pozastavení výkonu funkce člena orgánu

Možnost pozastavení výkonu funkce člena orgánu má kontrolní nebo nejvyšší orgán. Ačkoli zde zákon o obchodních korporacích uvádí možnost pozastavit výkon funkce ve vztahu k § 54 odst. 1, který zahrnuje informační oznamovací povinnost směřovanou orgánu, jehož je oznamovatel členem, a kontrolnímu orgánu, lze předpokládat, že se jedná pouze o chybu a zákonodárce neměl v úmyslu nedat možnost pozastavení výkonu funkce i nejvyššímu orgánu, kterému svědčí notifikační povinnost podle odstavce druhého.²⁰⁴

---

²⁰¹ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 196

²⁰² Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 197

²⁰³ Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554. S. 197

²⁰⁴ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 465

Podle I. Štenglové, která zastává názor, že informační povinnost o střetu zájmů má i člen nejvyššího orgánu, nebude možné členu nejvyššího orgánu pozastavením výkonu funkce zakázat výkon práv společníka na valné hromadě.²⁰⁵

Pro kontrolní a nejvyšší orgán bude důležité zvážit reálný přínos takového opatření. V některých situacích může působit kontraproduktivně. V situaci, kdy dotyčnému bude pozastaven výkon funkce, nebude nejspíš vázán povinností péče řádného hospodáře a ani povinností loajality vůči obchodní korporaci. Pokud byl střet zájmů shledán v tom, že měl člen orgánu v úmyslu například odkoupit pro sebe pozemky, které potřebuje obchodní korporace pro svůj rozvoj, nebude mu nadále v tomto kroku nic bránit. Nebude odpovědný za újmu, kterou tak společnosti způsobí. Nelze však ani vyloučit, že soudní praxe dovodí, že bude povinností péče řádného hospodáře i nadále vázán.²⁰⁶

Kontrolní orgán bude při rozhodování, zda výkon funkce pozastaví, vázán povinností péče řádného hospodáře. Bude tedy povinen „pozastavit výkon funkce vždy, když s vynaložením péče, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivě jednající osoba v jeho postavení, dospěje k závěru, že je takový postup v obhajitelném zájmu obchodní korporace“. Členové nejvyššího orgánu nejsou vázání povinností péče řádného hospodáře, ale pouze povinností loajality – povinností upřednostňovat zájmy obchodní korporace před zájmy vlastními.²⁰⁷

V rozhodnutí o pozastavení funkce je třeba určit, na jakou dobu je tak činěno. Podle J. Lasáka by absence tohoto údaje mohla vést k relativní neplatnosti celého rozhodnutí o pozastavení výkonu funkce. Dovojuje tak z faktu, že zákon o obchodních korporacích nikde neuvádí, že v případě neuvedení, na jakou dobu je funkce pozastavena, má se zato, že je tak učiněno na dobu neurčitou. Není ovšem vyloučeno určení doby pozastavení výkonu funkce pro taková rozhodnutí

---

²⁰⁵ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 145

²⁰⁶ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 466

²⁰⁷ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 145

ve společenské smlouvě. Pozastavení výkonu funkce končí uplynutím určené doby nebo zánikem funkce.²⁰⁸

Ačkoli jazykovým výkladem by bylo možné dospět k opačnému závěru, splnění notifikační povinnosti s největší pravděpodobností nebude podmínkou k možnosti pozastavení výkonu funkce. Opačný výklad by vedl ke zvýhodnění osoby, která porušila svou povinnost, a zajistil by jí tak imunitu, ačkoliv by zde i tak byla zachována možnost člena orgánu odvolat.²⁰⁹

V případě, kdy je informační povinnost splněna vůči kontrolnímu i nejvyššímu orgánu (pokud je stanovisko, že může příslušný orgán pozastavit výkon funkce i bez splnění informační povinnosti, správné, pak i bez nutnosti jejího splnění vůči oběma orgánům), může nastat kolaps v případě protichůdných rozhodnutí. S největší pravděpodobností by v takovém případě mělo větší váhu rozhodnutí nejvyššího orgánu. Pokud by kontrolní orgán rozhodl o pozastavení výkonu funkce, mohl by nejvyšší orgán takové rozhodnutí zrušit, naopak nikoliv.²¹⁰ Je možné, že pokud bude střet zájmů oznámen nejvyššímu orgánu a ten nerozhodne, bude moct kontrolní orgán pozastavit výkon funkce, pokud shledá, „že by člen orgánu nemusel jednat v zájmu obchodní korporace“.²¹¹

Je sporné, zda lze člena, kterému byl pozastaven výkon funkce, kooptovat. J. Lasák a J. Dědič zastávají názor, že ačkoli to zákon výslovně nevyklučuje, nebude kooptace právně možná, neboť kooptace „předpokládá, že místo v dotčeném orgánu bylo uvolněno“, zatímco v tomto případě počet členů orgánu neklesl.²¹²

Pozastavení výkonu funkce je údajem zapisovaným do veřejného rejstříku. Skutečnost, že člen orgánu nadále zastupuje obchodní korporaci i přes

---

²⁰⁸ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 466

²⁰⁹ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 467

²¹⁰ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 466, 467

²¹¹ Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 531

²¹² J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 468 stejně Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410. S. 531

pozastavení výkonu funkce, zakládá neoprávněné zastoupení ve smyslu § 440 zákona o obchodních korporacích a nenáleží mu po tuto dobu žádná odměna.²¹³

7 Smlouvy, na které se vztahuje úprava o střetu zájmů

Informační povinnost týkající se zamýšlené kontraktace je vymezena § 55 a § 56 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Předmětem této úpravy jsou smlouvy mezi obchodní korporací a členem orgánu, „smlouvy mezi obchodní korporací a osobou členovi jejího orgánu blízkou nebo osobami jím ovlivněnými nebo ovládanými“ nebo smlouvy, jimiž má obchodní korporace „zajistit nebo utvrdit dluhy“ těchto osob „nebo se stát jejich spoludlužníkem“.²¹⁴

V rámci běžného obchodního styku jsou tyto smlouvy z úpravy střetu zájmů vyloučeny. Není zde ani notifikační povinnost ani možnost uzavření takové smlouvy zakázat, která na tuto povinnost může navazovat, pokud kontrolní orgán nebo nejvyšší orgán usoudí, že by uzavření takové smlouvy mohlo být k tíži obchodní korporace. Smlouvami v rámci běžného obchodního styku jsou myšleny „dispozice, které s ohledem na svůj předmět podnikání běžně provádí“. Například pokud by si člen orgánu společnosti kupoval její výrobek jako běžný zákazník.²¹⁵

Problém by mohl vyvstat v tom, že jsou v rámci běžného obchodního styku vyjmuty pouze smlouvy, nikoliv jednostranná právní jednání. V praxi to ale s největší pravděpodobností nebude činit větší potíže, protože v běžném obchodním styku jsou používány zásadně smlouvy v režimu § 55 odst. 1 zákona o obchodních korporacích.²¹⁶

Pro posouzení, zda se jedná o smlouvu v rámci běžného obchodního styku, je třeba zkoumat druh transakce, finanční rozměr a jedinečnost. U druhu transakce je třeba zkoumat, „zda posuzovaná smlouva nevybočuje ze zapsaného předmětu

---

²¹³ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 467

²¹⁴ § 55 odst. 1, §56 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

²¹⁵ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 479

²¹⁶ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 479, 480

podnikání obchodní korporace“. Pokud ano, pak smlouva nebude splňovat kritéria běžného obchodního styku. U finančního rozměru se bude třeba zabývat u obchodní korporace obvyklou výší jejich pohledávek, „které v rozhodné době společnost postupovala třetím osobám“ a porovnat je s dotyčnou smlouvou. Pokud významně vybočuje, pak se nejedná o smlouvu v rámci běžného obchodního styku. Jedinečnost transakce lze posoudit podle toho, zda jsou smlouvy „neopakovatelné a svým charakterem jedinečné“, Takové smlouvy nemohou z pojmu toho významu spadat do běžného obchodního styku.²¹⁷

Aby smlouva mohla být považována za vybočující z běžného obchodního styku a měla předpoklady spadat do úpravy o střetu zájmů, postačí, když alespoň v jedné z těchto oblastí bude shledána jako běžnému obchodnímu styku nevyhovující.²¹⁸

„Budou-li osoby, jejichž smluvní vztahy s obchodní korporací jinak podléhají informační povinnosti, uzavírat smlouvy se společností v rámci svého předmětu činnosti opakovaně“, postačí s největší pravděpodobností splnit informační povinnost poprvé a pak již pouze pokud se podstatně změní podmínky, za kterých jsou tyto smlouvy uzavírány.²¹⁹

8 Předpokládaný budoucí vývoj

V úpravě střetu zájmů je mnoho sporných míst, které bude třeba vyjasnit. Již nyní to lze pozorovat v odborné literatuře. Objevuje se mnohost názorů na zásadní otázky, které bude v rámci právní jistoty potřeba ozřejmit, nejlépe novelizací stávající úpravy.

V první řadě bude třeba vyřešit, zda je vztah mezi obchodní korporací a členem jejího statutárního orgánu vztahem smluvního nebo zákonného zastoupení. To je významné vzhledem k případné návaznosti mezi občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích. Obávám se však, že tato

---

²¹⁷ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 480, 481

²¹⁸ J. Lasák in LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5. S. 481

²¹⁹ I. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3. S. 148

konkrétní otázka bude vyřešena spíše výkladem soudním. Pokud by se tam mělo stát novelizací, přijde mi logické, že se zákonodárce rozhodne navázat na obdobné ustanovení, které již existuje. Proto se ve výkladu přikláním spíše k názoru B. Havla a jeho argumentu analogií zákonného vztahu zaměstnance se zástupčím oprávněním. A musím souhlasit i s tím, že přijetí smíšeného pojetí tohoto vztahu není uspokojivým řešením, protože by vedlo k dalším otázkám, která ustanovení zákona na takový vztah použít.²²⁰

Větší problémy by v budoucnosti mohl činit i fakt, že není zřejmé, do jaké míry se bude na členy statutárních orgánů obchodních korporací vztahovat úprava o zastupování obsažená v občanském zákoníku. Osvětlit bude potřeba především aplikovatelnost § 437 občanského zákoníku. Ačkoliv je dle mého názoru zřejmé, že zákonodárce něco takového nezamýšlel, a to již z úvodních slov ustanovení: „zastoupit jiného nemůže ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného“. Z toho tedy usuzuji, že toto ustanovení nelze za současného stavu aplikovat ve spojení s úpravou o střetu zájmů v zákoně o obchodních korporacích, protože ta jednání ve střetu zájmů povoluje. Jen ho podmiňuje notifikační povinností. Možnost exkulpace, pokud o střetu zájmů zastoupený věděl, je již stejně obsažena v zákoně o obchodních korporacích na základě informační povinnosti. Přiznávám ovšem, že možnost použití § 437 odst. 2 občanského zákoníku, by byla vhodná. Proto predikuji minimálně dovození možnosti dovolat se toho, že třetí osoba o konfliktu zájmů věděla nebo musela vědět, judikaturou.

Závěr

Stěžejní úprava střetu zájmů je obsažena v zákoně o obchodních korporacích a občanském zákoníku. Není postaveno najisto, v jakém jsou vůči sobě poměru, tedy v jaké rozsahu lze použít ustanovení občanského zákoníku na střet zájmů v případě zastupování obchodní korporace členem jejího statutárního orgánu.

Zákon o obchodních korporacích se věnuje problematice střetu zájmů nejen z pohledu zastupování, ale šířeji konfliktu zájmů, do kterého se může dostat jakýkoli člen orgánu obchodní korporace. Na rozdíl od občanského zákoníku, zákon o obchodních korporacích existenci střetu zájmů připouští a nezakazuje

---

²²⁰ Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410. S. 273

jako něco negativního. Pouze stanoví informační povinnost, čímž činí problém průhlednější pro příslušné orgány, které mají možnost zasáhnout jim zákonem svěřenými prostředky pro případ negativního dopadu konfliktu zájmů na obchodní korporaci.

Ze zákona není zcela zřejmé, zda se informační povinnost člena orgánu obchodní korporace vztahuje i na členy orgánu nejvyššího. Mám za to, že tomu tak není. Hlasování a výkon práv společníka nepovažuji za výkon funkce. Zákon o obchodních korporacích vztahuje informační povinnost výslovně právě na střet zájmů při výkonu funkce.

Dále dle mého názoru člen kontrolního orgánu není povinen informovat o svém konfliktu zájmů nejvyšší orgán. Vzhledem k faktu, že je povinen informovat ostatní členy orgánu, v němž vykonává svou funkci, bude již informován kontrolní orgán, který bude schopen přijmout opatření v případě hrozícího negativního následku pro obchodní korporaci. Proto je notifikační povinnost vůči nejvyššímu orgánu nadbytečná a mohla by vést k jeho zbytečnému přetěžování. Pokud by tato povinnost měla existovat, pak dovozují, že postačí, informuje-li svolavatele nejvyššího orgánu a požádá ho, aby zařadil tuto informaci do programu další schůze, příp. aby bylo zařazeno i hlasování o případných opatřeních. Není však již nutné čekat s právním jednáním, než ke svolání nejvyššího orgánu dojde, a ten bude mít možnost na tuto informaci reagovat, pokud bude existovat potřeba jednání vykonat co nejdříve. Notifikační povinnost nejvyššího orgánu by v takovém případě vedla pouze ke kontrole činnosti či nečinnosti kontrolního orgánu v této věci.

V případě, že by mohl příslušný orgán přijmout patřičná opatření i bez splnění informační povinnosti vůči němu, pokud se o střetu zájmů dozví jiným způsobem, a byla-li by pravdivá úvaha, že nejvyšší orgán může změnit dopad rozhodnutí orgánu kontrolního, může vyvstat otázka, zda bude nutné svolat vždy nejvyšší orgán, aby měl možnost se ke střetu zájmů vyjádřit. Dle mého úsudku by to mnohdy mohlo vést k velkým prodlevám a společnost by tak mohla nejednáním přijít i o zisk, který by z takového jednání mohl plynout. U velkých společností by bylo velmi nákladné a v praxi obtížně realizovatelné svolávat nejvyšší orgán příliš často. Pro tento závěr svědčí také fakt, že zákonodárce dává v tomto ohledu stejné pravomoci jak nejvyššímu, tak kontrolnímu orgánu, jehož členové jsou vázáni

povinností péče řádného hospodáře a mohli by být odpovědní za případnou újmu způsobenou jejich neaktivitou. Takový závěr je tedy dle mého názoru absurdní.

Při možnosti pozastavení funkce člena orgánu bude velmi důležité zvážit, zda se v konkrétním případě nebude jednat o zcela kontraproduktivní řešení. Pozastavením funkce bude s největší pravděpodobností člen orgánu vyvázán z povinnosti péče řádného hospodáře a s tím související povinnosti loajality. Mohl by tedy uskutečnit právní jednání s třetí osobou, ohledně kterého byl ve střetu zájmů vůči obchodní korporaci, a to bez odpovědnosti za újmu z porušení povinnosti péče řádného hospodáře. Je otázkou, zda by byl v takovém případě vázán povinností loajality alespoň z pozice společníka, tedy člena nejvyššího orgánu, kdyby jím zároveň byl. Vzhledem k tomu, že zastávám názor, že člen nejvyššího orgánu nemá informační povinnost ohledně střetu zájmů a v tom případě se na něj nevztahuje ani ustanovení o pozastavení výkonu funkce, pak usuzuji, že by z pozice společníka byl schopen smlouvu v konfliktu zájmů uzavřít.

Resumé

Aim of this thesis is to clarify the adjustment of conflict of interest, as it is adapted in the corporation law. It deals with topics that are closely related to this theme. It explains institutes that are different after the codification of private law and which should be known to get the main topic.

We are trying to deal with this wide topic in all-embracing manner and comprehensibly in connections. Although this thesis is taken as a narrow explanation of conflict of interest in corporations and its aim lies in the corporation law, it looks into some sheer institutes of civil law. The argument for it is a narrow interconnection of commercial and civil law which reveals in content of these institutes in the conflict of interest's adjustment just to understand the main topic without it.

Attention is also paid to the duty of the ordinary steward, because the liability to inform and following usage of obtained information by appropriate authority are mirroring the due diligence of the ordinary steward. Sheer legal character not to misuse own position in the corporation and to report eventual conflict of law, it all proceeds from the duty of loyalty which is a part of ordinary steward's diligence.

Seznam pramenů:

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Komentář k zákonu o obchodních korporacích. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0.
2. BOHÁČEK, Martin. Základy amerického obchodního práva. Praha: Linde, 2007, 351 s. ISBN 978-80-7201-685-3.
3. CLARK, Robert Charles. Firemní právo. Překlad Vladimír Drábek, Stanislav Spanilý. Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-16-3.
4. FIALA, Josef. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-395-9.
5. HURYCHOVÁ, Klára (ed.) a Daniel BORSÍK (ed.). Corporate governance: kolektivní monografie. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 279 s. ISBN 978-80-7478-654-9.
6. JOSKOVÁ, Lucie a kol. Nová společnost s ručením omezeným: Právo - účetnictví - daně. 1. Praha: GRADA Publishing a.s., 2014. ISBN 978-80-247-4445-2.
7. LASÁK, Jan, Jarmila POKORNÁ, Zdeněk ČÁP a Tomáš DOLEŽIL a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5.
8. POKORNÁ, Jarmila, Jaromír KOŽIAK, Milan PEKÁREK, Eva TOMÁŠKOVÁ a Alena KERLINOVÁ. *Obchodní společnosti a družstva*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-475-9.
9. ŠTENGLOVÁ, Ivana, Bohumil HAVEL, Filip CILEČEK, Petr KUHN a Petr ŠUK. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 1. Vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-480-3.
10. ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK a Josef FIALA a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-369-2.

Periodika:

1. Čech, P. Vnitřní obchodování a zájmová kolize v nové úpravě obchodních korporací. *Právní rádce*, 2014, č. 1. ISSN 1210-4817.
2. Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*, 2014, č. 15-16. ISSN 1210-6410.
3. Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). *Právní rozhledy*, 2015, č. 8. ISSN 1210-6410.
4. Péče řádného hospodáře a pravidlo podnikatelského úsudku. *Obchodněprávní revue*. 2015, 7.(7-8): 193-205. ISSN 1803-6554.

Judikatura:

1. Rozsudek NS sp. zn. 29 Cdo 2531/2008, z 30. října 2008
1. Usnesení NS sp. zn. 29 Cdo 3180/2008, z 24. června 2009

Seznam ustanovení citovaných v poznámkách pod čarou:

1. § 22 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.
2. § 76 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
3. § 440 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.
4. § 2951 zákona č. 94/1963 Sb., občanský zákoník.
5. § 52 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
6. § 53 odst. 1, 2, 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
7. § 54 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
8. § 55 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
9. § 56 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
10. § 65 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

11. § 66 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
12. § 67 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
13. § 74 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
14. § 75 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
15. § 76 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).